

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Obec Sedliská

Obsah

1. Ekonomické a sociálne východiská	6
1.1 Socio-ekonomická analýza	6
1.1.1 Prírodné danosti	8
1.1.2 Obyvateľstvo	9
1.1.3 Ekonomická situácia obce	14
1.1.4 Občianska vybavenosť	14
1.1.5 Vzdelávanie a kultúra	16
1.2 Analýza realizovaných opatrení	19
1.3 SWOT analýza	20
1.3.1. SWOT analýza rozvojového potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomickej situácie	20
1.3.2. SWOT analýza vzdelávania, kultúry a športu	22
1.3.3. SWOT analýza občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb	23
1.3.4. SWOT analýza životného prostredia	24
1.3.5. SWOT analýza cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu	26
1.4 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	28
2 Rozvojová stratégia	33
2.1 Ciele a priority	34
2.1.1. Ciele a priority v oblasti rozvojového potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomickej situácie	34
2.1.2. Ciele a priority v oblasti vzdelávania, kultúry a športu	35
2.1.3. Ciele a priority v oblasti občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb	36
2.1.4. Ciele a priority v oblasti životného prostredia	37
2.1.5. Ciele a priority v oblasti cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu	38
2.2 Opatrenia a aktivity	39
2.2.1. Opatrenia a aktivity v oblasti rozvojového potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomickej situácie	39
2.2.2. Opatrenia a aktivity v oblasti vzdelávania, kultúry a športu	40
2.2.3. Opatrenia a aktivity v oblasti občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb	41
2.2.4. Opatrenia a aktivity v oblasti životného prostredia	42
2.2.5. Opatrenia a aktivity v oblasti rozvoja cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu	43
2.3 Opis rozvojovej stratégie	44
3. Finančný plán	46
3.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie 2007-2013	48
3.2 Rozdelenie financií na priority a opatrenia	49
4 Zabezpečenie realizácie	53
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	53
4.2 Monitorovanie a hodnotenie	56
4.3 Harmonogram realizácie	57
5. Záver	62
6. Prílohy	63
Základné definície a pojmy v súvislosti so štrukturálnymi fondmi EÚ:	66

Úvod

Vytvorenie plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je základným programovým a výkonným dokumentom v súlade so zákonom č.503/2001 o podpore regionálneho rozvoja, ktorý je spracovaný za účelom riešenia súčasných ekonomických a sociálnych problémov za efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu. Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce bol robený v súčinnosti s Plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja. Je strednodobým strategickým dokumentom.

Obec Sedliská je súčasťou Prešovského kraja, ktorý patrí medzi prioritné regióny na základe uznesenia vlády SR č.923/1999 a na základe trvale nepriaznivých ekonomických výsledkov. Sú to predovšetkým :

- nízka úroveň hrubého domáceho produktu, ktorý v prepočte na jedného obyvateľa zaostáva za priemerom v SR,
- vysoká miera nezamestnanosti,
- výrazná disproporcia v regióne,
- výrazné zaostávanie technickej infraštruktúry.

Poslaním Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je navrhnuť systematickú a funkčnú trvalú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce.

Plán rozvoja obce pozostáva z nasledujúcich častí:

1. sociálno-ekonomickej analýzy obce a identifikácie možnosti rozvoja formou súhrnnej analýzy,
2. stratégiu rozvoja jej priorít a opatrení potrebných na ich naplnenie,
3. finančného zabezpečenia,
4. organizačného zabezpečenia realizácie Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socio-ekonomickými charakteristikami , ktoré charakterizujú sociálny a ekonomický rozvoj obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu obce, ktorá v rámci globálnych a špecifických cieľov , ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dáva súhrnný pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný prípadne rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehlbovaniu jestvujúcich problémov. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na aktivizáciu potenciálu obce a na podporu jej dlhodobého rozvoja až do roku 2015.

V ďalšej časti dokumentu sa hovorí o finančnom zabezpečení jednotlivých aktivít a o zdrojoch ich financovania, ktoré sú vnútorné /štátne a súkromné / a zo zdrojov EÚ.

Súčasťou procesu je aj podrobný opis organizačného zabezpečenia riadenia podpory, o ktorom sa viac dozvieme v štvrtej časti tohto dokumentu. Organizačné zabezpečenie predstavuje priradenie zodpovedností a pravidiel spolupráce medzi jednotlivými orgánmi podieľajúcimi sa na realizácii jednotlivých aktivít.

Vízia obce:

obec s možnosťou pokojného bývania v príjemnom prostredí s dobudovanou infraštruktúrou, rozvinutým podnikateľským prostredím využívajúc tradície poľnohospodárstva, s obnovenými objektmi kultúrneho vyžitia, obec podporujúca rozvoj cestovného ruchu.

1. Ekonomické a sociálne východiská

1.1 Socio-ekonomická analýza

Sedliská ležia v doline Ondavy, na hlavnom cestnom ťahu Vranov nad Topľou – Stropkov. Chotár obce ohraničujú z JZ Majerovce, zo SZ Vyšný Kazimír, na východe leží neďaleké Továrne a na JV Kladzany.

Obec Sedliská leží na mieste, ktoré je pre človeka prítlačlivé už od praveku. Najstaršími pamiatkami, pochádzajúcimi zo stredného paleolitu /200 000 – 35 000/, sú praveké kamenné nástroje objavené pri prieskumných prácach na poli neďaleko sedlišťianskeho cintorína smerom na Vyšný Kazimír. Ďalšie doklady života v mikroregióne Sedlísk nájdeme v mladšej dobe bronzovej /13.-11. stor. pred n.l./, kedy sa na úpätí hradného vrchu /pravda, vtedy ešte zďaleka nejestvoval hrad/ vytvorilo významné sídlisko gávskej kultúry. Pri archeologickom výskume v rokoch 1987-88 sa tu našli stopy po objektoch a veľké množstvo zlomkov predmetov dennej potreby, predovšetkým keramika, ale aj doklady remeselnej činnosti – tkáčske závažia, tlačidlá na vretienka, i samotný bronzový výrobok – čepeľ malého kosáka.

V 2.stor. pred n. l. prichádzajú na polohu „cintorín“ Kelti – prvé etnikum, ktoré vieme bezpečne pomenovať historickým názvom nie iba archeologicky stanoveným termínom.

Po Keltoch boli Sedliská niekoľko storočí neobývané – aspoň úpätie neskoršieho hradného vrchu stíchlo.

V ďalšej histórii Sedlísk možno s istotou hovoriť až s osídlením slovanskom, teda osídlení našich priamych pokrvných predkov.

Na konci 13., resp. začiatkom 14. storočia, zrejme pod vplyvom tatárskeho drancovania, tu bol postavený hrad. Územie sa spomína v roku 1270 v donačnej listine kráľa Štefana V., ktorý ho daroval magistrovi Rajnoldovi. V listine z roku 1270 sa ešte neuvádza, že súčasťou panstva Čičva je aj hrad. Prvá písomná zmienka o ňom pochádza z roku 1316, kedy ho spravoval kastelán Mikuláš zvaný Peres.

V polovici 14. storočia patrila k hradu kamenná veža, cisterna v severnej a palác v južnej časti areálu. V roku 1363 bol palác schátraný a takmer neobývateľný.

Východná geografická a strategická poloha predurčila čičviansky hrad hrať dôležitú úlohu vo vojenských konfliktoch svojej doby, pričom na to často doplatil. V roku 1527 ho vypálili vojská Jána Zápoľského. V roku 1703 sa hradu zmocnil František Rákoci II., ktorý ho dal znova opraviť a opevniť. V roku 1711 bol dobytý cisárskymi vojskami a ako stredisko odporu šľachty proti cisárovi v protihabsburských povstaniach úradne zdemolovaný. Preto sú aj jeho ruiny v takom žalostnom stave. Nebol totiž ničený len zubom času, ale aj deštruktívnym zásahom ľudskej ruky.

Prvá zmienka o obci Sedliská pochádza z roku 1323, kedy šľachtici z Rozhanoviec dali svojim podriadeným zemanom z Geče majetok Slovenskej Kajne, susediaci s chotárom Sedlísk.

V listinách zo 14.-16.storočia sa pravidelne vyskytuje pod názvom Zydlichke, čo je pomad'arčené staroslovanské pomenovanie. Od roku 1372 patrila obec k panstvu Čičva.

V druhej polovici 15. storočia tu hospodárilo 11 domácností, v roku 1493 ich bolo už len 9. Začiatkom 16. storočia sa tu usadili noví obyvatelia so šoltýsom. V roku 1550 sa okrem šoltýsa spomína 18 sedliackych domácností, v roku 1600 14 obývaných domov. Koncom 16. storočia boli Sedliská stredne veľkou dedinou s výlučne poddaným obyvateľstvom. V roku

1715 mala obec 9 opustených a 12 obývaných domácností, v roku 1787 v 79 domoch žilo 574 obyvateľov, v roku 1828 v 83 domoch 623 obyvateľov.

Sedliská, ako prevažná väčšina zemepánskych dedín, bola obcou roľníkov. V historických prameňoch sú Sedlišťania spomínaní len ako poľnohospodári. Popri klasickom poľnohospodárstve je tu však známe pestovanie chmeľu, jabĺk a zemepánske vinice. Ľudia sa zaoberali aj pálením dreveného uhlia a spracovaním textilných materiálov, ale len pre vlastnú potrebu.

Dvadsaťe storočie prináša do Sedlísk živší rozvoj remeselných aktivít. V roku 1922 Ján Matí postavil mlyn na pohon drevoplynom, v roku 1948 ho prerobili na elektrický pohon a v tom istom roku znárodnili. V súčasnosti je znovu funkčný a je v súkromnom vlastníctve. V roku 1936 sa do obce priťahoval Július Harčár obuvnícky majster, ktorý šil topánky a mal dokonca aj troch tovarišov. Pracoval tu až do zrušenia živnosti v roku 1948.

Ešte pred II. svetovou vojnou sa v Podčičve začína rozvíjať korytárstvo zásluhou Bogdana, ktorý sa prisťahoval v roku 1938 z Budkoviec. Korytári vo väčšom počte prichádzajú až po II. svetovej vojne a usídľujú sa v osade Podčičva, kde im miestni obyvatelia predávajú chalupy pod hradom. Korytárstvo – praktický jediný tradičný remeslo zachované do súčasnosti – je zaujímavým fenoménom Sedlísk.

Sedliská sú od roku 1950 aj sídlom poľesia, reorganizovaného od roku 1973 na lesnú správu. V chotári obce, smerom na Vyšný Kazimír, bola v roku 1978 zriadená lesná škôlka Psicová – významné zariadenie lesného závodu.

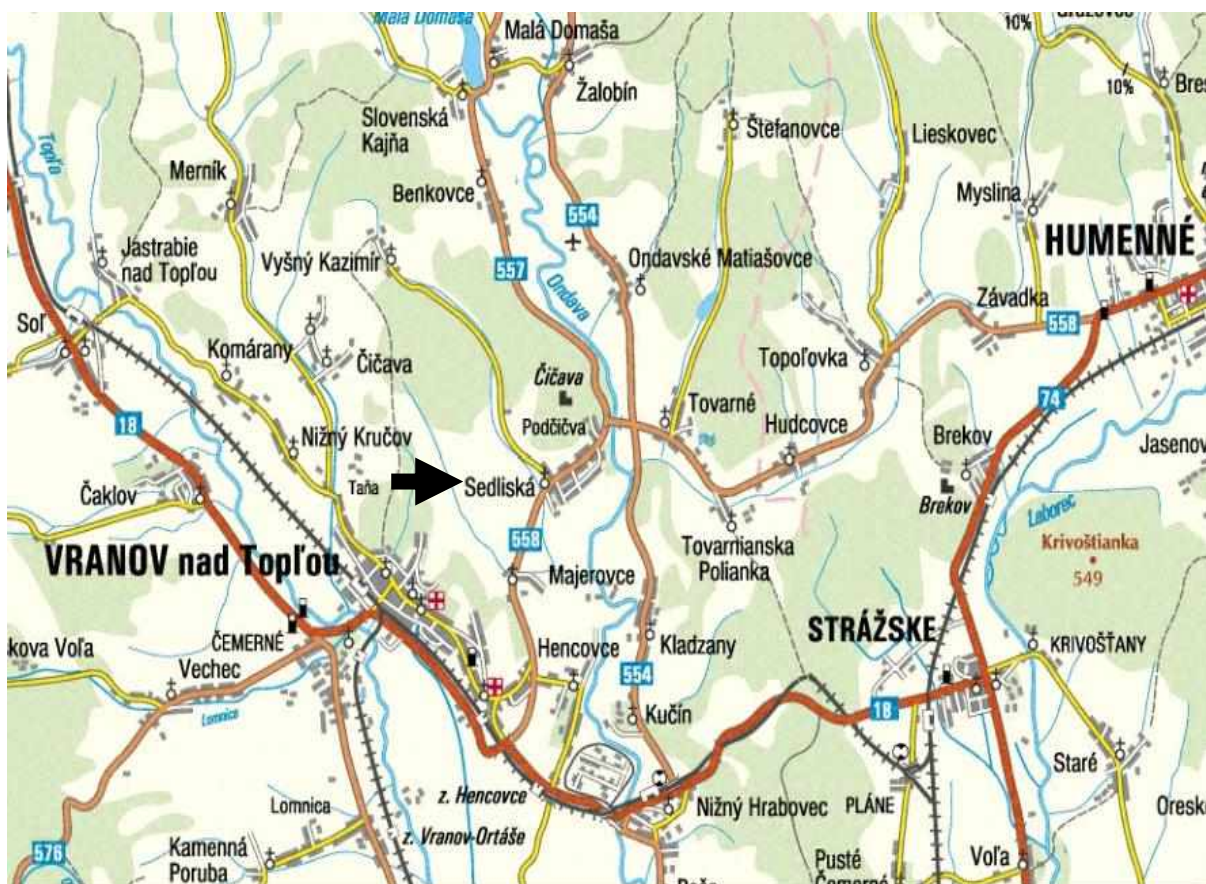
V roku 1953 v obci prvý krát založili jednotné roľnícke družstvo, ktoré sa ešte v tom istom roku rozpadlo.

1.1.1 Prírodné danosti

Názov obce:	Sedliská	
Kód ZUJ ¹ :	529 141	
Kraj:	Prešov	
Okres:	Vranov nad Topľou	
Rozloha ZUJ v ha:	katastrálna výmera	1013
	orná pôda	65
	lúky a pasienky	100

¹ ZUJ – základná územná jednotka. Obec je základná územná jednotka Slovenskej republiky. Základnou územnou jednotkou sa rozumie taká priestorová jednotka, ktorá sa z hľadiska výkonu štátnej správy ďalej nečlení. Územný obvod každej územnej jednotky môže tvoriť buď súhrn niekoľkých územno –technických jednotiek alebo môže byť totožný s jednou územno- technickou jednotkou. /Vyhláška federálneho štatistického úradu a Federálneho ministerstva pre technický a investičný rozvoj č.120/1979Zb. o priestorovej identifikácii informácií,§5/

1.1.2 Obyvateľstvo

V rámci jednotlivých sčítaní ľudu bol v obci nasledovný počet obyvateľov. V roku 1787 žilo v obci 574 obyvateľov na základe sčítania v roku 1830 sa počet obyvateľov zvýšil na 623. V roku 1900 bol počet obyvateľov žijúcich v Sedliskách 585.

Pre populačný vývoj na Slovensku je charakteristický dlhodobý pokles pôrodnosti, plodnosti a sobášnosti. Tento trend v návaznosti na neuspokojivý vývoj úmrtnosti mal za následok postupné znižovanie prirodzeného prírastku až do takej miery, že v rokoch 2001-2003 došlo na Slovensku k úbytku obyvateľov z prirodzeného pohybu, keď počet živonarodených detí bol nižší ako počet zomretých osôb.

Na základe štatistiky demografického vývoja môžeme konštatovať mierny nárast počtu obyvateľov Slovenskej republiky. Pozitívny index nárastu obyvateľstva rokov 2003/2004 dosiahli Prešovský, Košický a Žilinský kraj.

Z tabuľky č.1 vidíme, že počet obyvateľov v obci má stúpajúci trend a nekopíruje situáciu v Slovenskej republike pre ktorú bolo charakteristické hlavne v období rokov 2001 až 2003 znižovanie prirodzeného prírastku obyvateľstva. Z tohto hľadiska môžeme hodnotiť demografický vývoj v obci ako uspokojivý.

Tabuľka č.1: Vývoj počtu obyvateľov

Rok	1970	1980	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Počet obyvateľov	1057	1065	1145	1203	1275	1280	1282	1283	1285	1293

Zdroj: OcÚ

Z pohľadu reprodukcie obyvateľov je najvýznamnejšia skutočnosť, že v roku 2004 sa potvrdil trend zvyšovania pôrodnosti a plodnosti z roku 2003, keď medziročne počet živonarodených detí bol vyšší o viac ako 2 tisíc. K zmene populačného trendu došlo aj vo vývoji prirodzeného prírastku, keď po trojročnom úbytku obyvateľov z prirodzeného pohybu v rokoch 2001 až 2003 zaznamenala Slovenská republika v roku 2004 opäť prirodzený prírastok obyvateľov.

Z hľadiska vekovej štruktúry pokračuje v Slovenskej republike proces starnutia obyvateľov, keď sa znížil podiel detskej zložky /0-14 ročných/ a zvýšil podiel obyvateľov v poproduktívnom veku, resp. vo veku 65 ročných a starších.

Podľa prognózy v roku 2025 bude v Slovenskej republike podiel detskej zložky /0-14 ročných / 13% a počet starších ľudí ako 65 rokov 20%.

Na základe štatistických údajov /tabuľka č.2/ a ich porovnaním s vekovou štruktúrou obyvateľov Slovenskej republiky môžeme konštatovať vhodný demografický vývoj v obci, keď podiel detí vo veku 0-14 rokov v obci je 23,67 % čo je viac o 4,80% viac ako je priemer Slovenska /18,87%/. Podiel obyvateľstva vo vekovej kategórii nad 65 rokov je v obci Sedliská 12,26% čo je o 0,91% viac ako je priemer v Slovenskej republike / 11,35% /.

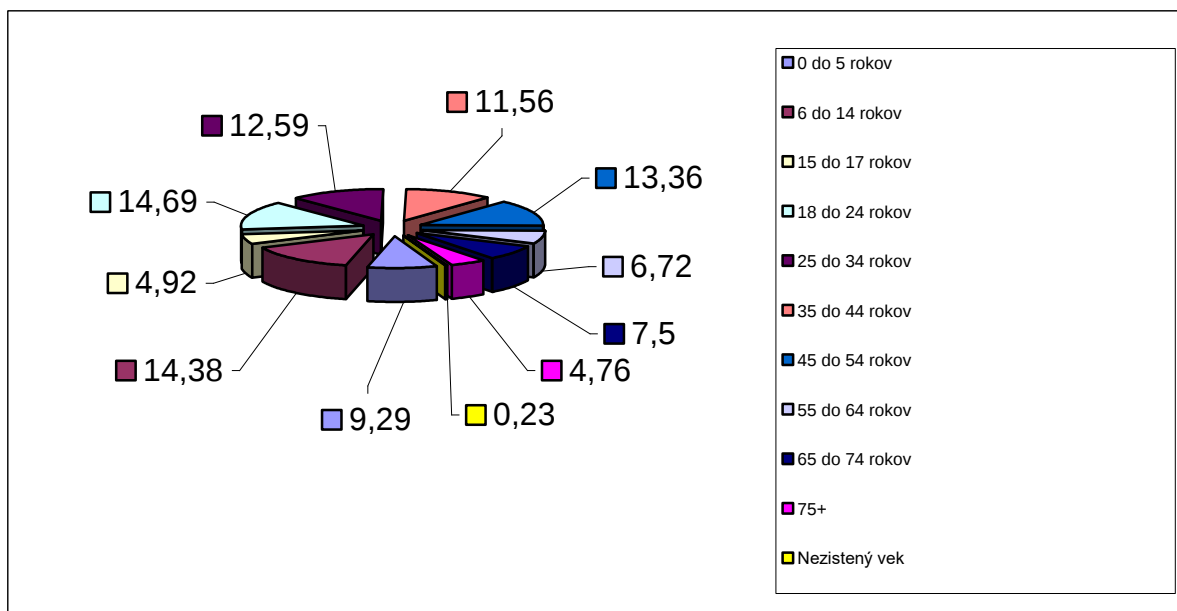

Tabuľka č. 2: Štruktúra obyvateľstva podľa veku

Vek	Percentuálny podiel
0 do 5 rokov	9,29
6 do 14 rokov	14,38
15 do 17 rokov	4,92
18 do 24 rokov	14,69
25 do 34 rokov	12,59
35 do 44 rokov	11,56
45 do 54 rokov	13,36
55 do 64 rokov	6,72
65 do 74 rokov	7,50
75+	4,76
Nezistený vek	0,23

Zdroj: Štatistický úrad

Grafč.1: Štruktúra obyvateľstva podľa veku

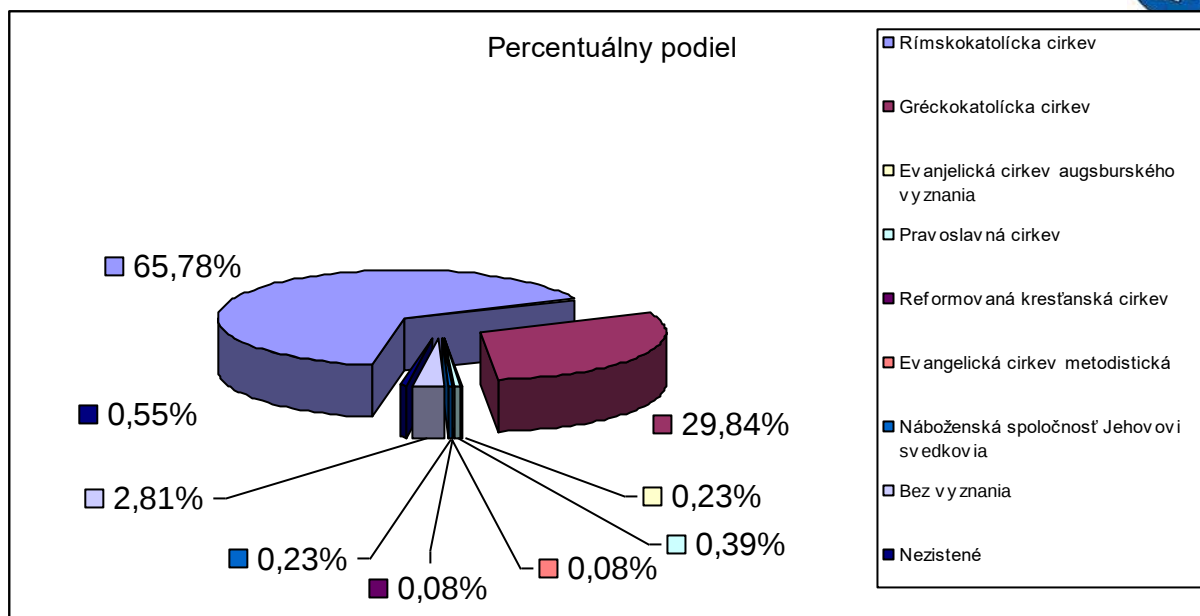
Tabuľka č. 3: Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

Vierovyznanie	Počet obyvateľov
Rímskokatolícka cirkev	842
Gréckokatolícka cirkev	382
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3
Pravoslávna cirkev	5
Reformovaná kresťanská cirkev	1
Evanjelická cirkev metodistická	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	3
Bez vyznania	36
Nezistené	7
Spolu	1280

Zdroj: Štatistický úrad (2001)

V obci žijú obyvatelia rôznych vierovyznaní najpočetnejšie zastúpenie majú obyvatelia s rímskokatolíckym vierovyznaním, ktorých je 842 čo predstavuje 65.78% obyvateľov obce. Druhé najpočetnejšie zastúpenie má gréckokatolícka cirkev obyvateľov s týmto vierovyznaním je 382 čo predstavuje 29.84%.

Graf č.2: Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

Počet obyvateľov v produktívnom veku a dôchodcov a ich percentuálny podiel nám ukazuje tabuľka č.4.

Tabuľka č. 4: Dôchodková situácia obyvateľstva

	Počet	% podiel
Obyvatelia v produktívnom veku	620	48,43
Dôchodcovia	252	19,68

Zdroj: OcÚ

Pomer pohlavia na základe ukazovateľov podľa tabuľky č.5 je 51,01% ku 48,99% v prospech ženského pohlavia, čo nekopíruje nielen celoštátny ale aj celosvetový pomer pohlavia, ktorý je celoštátny ale aj celosvetovo v prospech ženského pohlavia.

Tabuľka č. 5: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia

	Počet	% podiel
Počet mužov	653	51,01
Počet žien	627	48,99

Zdroj: Štatistický úrad(2001)

Tabuľka č. 6: Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

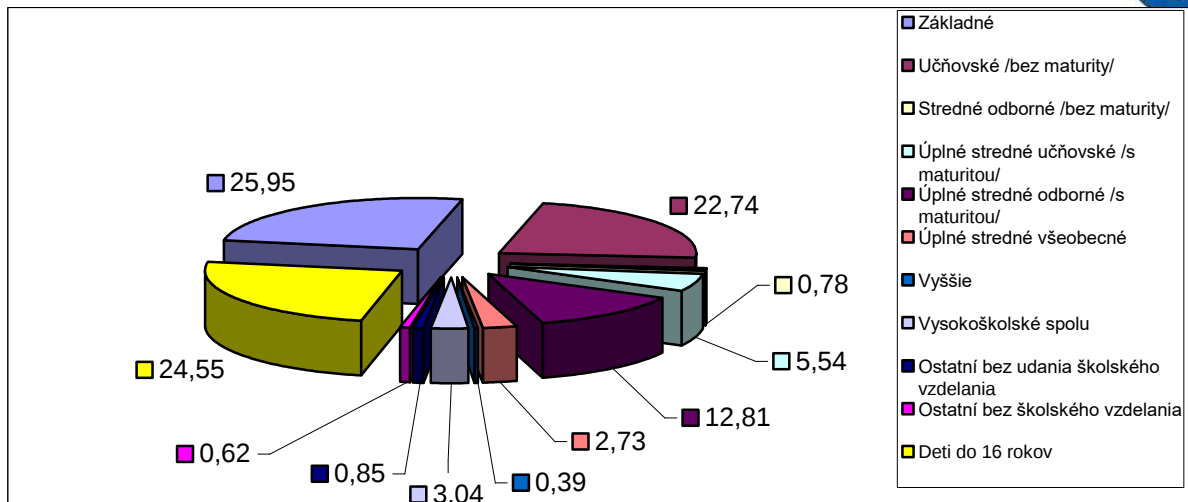
Dosiahnuté vzdelania	Percentuálny podiel
Základné	25,95
Učňovské /bez maturity/	22,74
Stredné odborné /bez maturity/	0,78
Úplné stredné učňovské /s maturitou/	5,54
Úplné stredné odborné /s maturitou/	12,81
Úplné stredné všeobecné	2,73
Vyššie	0,39
Vysokoškolské spolu	3,04
Ostatní bez udania školského vzdelania	0,85
Ostatní bez školského vzdelania	0,62
Deti do 16 rokov	24,55

Zdroj: Štatistický úrad (2001)

Na vzdelanostnú úroveň obyvateľov obce nám poukazuje tabuľka č.6. Podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním v Slovenskej republike je 7,87%, v Prešovskom kraji podiel občanov s vysokoškolským vzdelaním dosahuje 6,07% a v obci je podiel občanov s vysokoškolským vzdelaním 3,04%. Podiel stredoškolsky vzdelaných obyvateľov v Slovenskej republike tvorí 15,73% v Prešovskom kraji je tento podiel 14,56% a v obci dosahuje podiel obyvateľov s úplným stredoškolským vzdelaním 12,81%. Podiel obyvateľov s učňovským vzdelaním je v Slovenskej republike 19,72% v Prešovskom kraji dosahuje podiel 17% a v obci je tento podiel 22,74%. Na základe týchto údajov môžeme konštatovať, že obec zaostáva v úrovni vzdelania tak za priemerom Slovenskej republiky, ako aj za priemerom Prešovského kraja.

Táto vzdelanostná úroveň v obci je daná aj migráciou hlavne mladších občanov obce za prácou, nakoľko stále pretrvávajú podstatné regionálne rozdiely, keď sa v jednej časti krajiny sústreďuje vzdelaná a motivovaná pracovná sila priťahovaná kvalitnými miestami a vysokou pridanou hodnotou a na druhej strane existuje veľká časť krajiny vyznačujúca sa veľmi nízkou tvorbou nových pracovných miest a súčasne slabou a nevyhovujúcou štruktúrou pracovných síl.

Graf č.3: : Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania

1.1.3 Ekonomická situácia obce

Napriek pokračujúcemu znižovaniu zaostáva miera nezamestnanosti ešte stále pomerne vysoká a nerovnováha na trhu práce je ovplyvňovaná predovšetkým štrukturálnymi zmenami, v podnikoch v katstri obce predovšetkým Bukóza Holding a.s. Hencovce a Chemko Strážske, keď len počet zamestnancov v týchto dvoch podnikoch klesol zo 7 000 zamestnancov na 2 000 zamestnancov. Tieto zmeny sa doposiaľ prejavujú nedostatočnou schopnosťou ekonomiky vytvárať nové pracovné miesta, ktoré by dostatočne nahradili zaniknuté pracovné miesta.

Tabuľka č. 7: Nezamestnanosť v obci

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nezamestnanosť v %	14,1	12,5	10,9	9,3	8,1	7,2	6,1

Zdroj: OcÚ

Najohrozenejšími skupinami na trhu práce z pohľadu zamestnanosti sú mladí ľudia, občania so zdravotným postihnutím, osoby s nízkou kvalifikáciou, starší občania a najmä ženy.

Vzhľadom na počet nezamestnaných osôb bude potrebné naďalej modernizovať aktívne opatrenia na trhu práce a prispôbovať ich potrebám trhu práce.

1.1.4 Občianska vybavenosť

1.1.4.1 Technická infraštruktúra

Obec Sedliská je napojená na cestnú sieť prostredníctvom cesty 1. triedy 1/15 v smere Humenné – Stropkov.

Cestnú dopravnú sieť obce tvoria:

- cesta 1. triedy
- cesta 3. triedy
- miestne komunikácie / spojovacie a obslužné/

Základnú cestnú kostru sídla tvorí cesta 3. triedy, na ktorú sú napojené ostatné spojovacie a obslužné komunikácie. Dĺžka cesty 1. triedy je 2 000 metrov, dĺžka cesty 3. triedy je 800 metrov, chodníky sú vybudované popri ceste 1. triedy.

Obec je na elektrickú sieť napojená pomocou štyroch transformátorov, ktorých kapacita je 1 630 kVA.

Telefónne spojenie v obci je napojené nadzemným vzdušným vedením na uzlovú telefónnu ústredňu vo Vranove nad Topľou a obec je pokrytá aj signálom v sieti mobilných operátorov a to T-Mobile ako aj Orange. Kvalitným signálom je pokryté celé územie obce.

V obci je 100% obytných domov napojených na rozvod pitnej vody, kanalizácia v obci je po ukončení prvej etapy a na kanalizáciu je napojených 50% obývaných domov, ktoré sú už napojené aj na obecnú ČOV. Zvyšných 50% obývaných domov bude napojených po ukončení kanalizácie v druhej etape a v súčasnom období sú riešené formou odpadových žump.

Rozvodom plynu je v obci pokrytých 100% obývaných domov mimo rómskej osady.

1.1.4.2 Sociálna, kultúrna a zdravotná infraštruktúra

V obci sú momentálne tri prevádzky poskytujúce predaj potravín a drogistického tovaru a tri prevádzky poskytujúce pohostinské služby.

V budove Obecného úradu sa nachádza aj sála kultúrneho domu, ktorá má kapacitu 170 miest, sklad CO, dielne a knižnica, v ktorej sa v súčasnej dobe nachádza 1 400 knižných jednotiek.

Kultúrny život obyvateľov každoročne obohacujú akcie organizované obecným úradom. V mesiaci máji je to kultúrny program z príležitosti Dňa matiek v mesiaci jún je pripravený program z príležitosti „Dňa detí“. V letných mesiacoch, prevažne však v mesiaci júl, sú každoročne v obci, „Slávnosti remesiel a ľudového umenia“. Kultúrny život v obci pokračuje aj v jesennom období, keď si v mesiaci október pripomíname „Mesiac úcty k starším“. Záver roka už tradične patrí najmladším obyvateľom obce, pre ktorých je pripravený Mikulášsky program.

V obci bola v roku 1992 spustená do užívania káblová televízia, ktorá bola v činnosti do roku 2004. V súčasnom období sa káblovú televíziu využívajú občania iba v tej časti obce, ktorá trpí nedostatočne kvalitným televíznym signálom.

Obec nemá vlastné zdravotné stredisko a tak sú občania obce nútení vyhľadať zdravotnícku pomoc vo Vranovskej nemocnici, kde je zriadené aj stredisko rýchlej záchranej služby.

1.1.4.3 Bývanie

V obci sa nachádza 288 rodinných domov. Na ich kategórie a percentuálny podiel poukazuje tabuľka č.8

Tabuľka č. 8: Rodinné domy

Kategória rodinného domu ²	Percentuálny podiel
1. kategória	68,3
2. kategória	17,1
3. kategória	2,9
4. kategória a nezistené	11,7

Zdroj: Štatistický úrad (2001)

1.1.5 Vzdelávanie a kultúra

Obec Sedliská prevádzkuje materskú škôlku a základnú školu. Kapacita materskej škôlky je 90 detí, no v súčasnej dobe ju navštevuje 28 detí, základná škola má kapacitu 100 žiakov a momentálne ju v štyroch triedach navštevuje 75 žiakov ročníkov 1.- 4. Na školskom ihrisku sa nachádza viacúčelová asfaltová športová plocha, ktorá slúži žiakom aj obyvateľom obce pri rôznych športových aktivitách.

Žiaci 5.-9. ročníka navštevujú základné školy buď v obci Tovarné alebo vo Vranove nad Topľou.

V obci pôsobí aj dobrovoľný hasičský zbor, ktorý má viac ako 20 členov a pravidelne sa zúčastňuje okresných a krajských súťaží.

Športové aktivity občanov sú už mužskej časti populácie zamerané na futbal, keď futbalový klub hrá okresnú ligu tak v kategórií dospelých ako aj v kategórií dorastencov a žiakov. Mimo neho v obci rozvíja svoju činnosť aj stolnotenisový oddiel a bežecký klub, ktorý v júli zorganizoval 1. ročník behu z obce Sedliská do obce Vyšný Kazimír a späť pod názvom „Sedlišťanská pätnácka“.

² kategórie domov podľa Štatistického úradu

Ženy z obce v sále kultúrneho domu organizujú 2x v týždni hodiny aerobiku a pravidelne raz za štvrt'rok organizujú gastronomický večer, ktorý je spojený s kultúrnou akciou ako sú módne prehliadky atď. Týchto gastronomických večerov sa zúčastňuje viac ako 60 žien.

Obec má v pláne tohto roku obnoviť aj detský folklórny súbor, ktorý mal v obci dlhodobú tradíciu. V obci sa nachádza aj dedinské múzeum, kde sa nachádza stála výstava mapujúca vývoj života obyvateľov v tomto regióne, ich zvyky, oblečenie, kultúru a remeselnícku zručnosť.

1.1.6 Životné prostredie

Aj keď v obci nemá sídlo žiadna priemyselná prevádzka, činnosť ktorej by mala podstatný vplyv na kvalitu životného prostredia, v blízkosti obce sa nachádzajú prevádzky Chemka Strážske a Bukozy Holdingu a.s. v Hencovciach, ktoré vplývajú na kvalitu najmä ovzdušia nielen v obci ale aj v celom regióne.

Obec sa nachádza v zozname zaťažených území a tak má obec právny nárok na :

- bezplatnú predpoveď rozptylových podmienok a imisnej situácie od riadiaceho strediska smogového regulačného systému,
- informáciu od okresného úradu o vyhlásení alebo odvolaní príslušného varovného alebo regulačného opatrenia.

Dostupné údaje o emisiách chlóru, ktorý je jedným zo základných kameňov dioxinov, sú odstrašujúce. Napríklad za rok 2000 Bukocel vypustil do ovzdušia 25 ton chlóru a 0,8 tony kyseliny chlorovodíkovej. U6 samotný chlór spôsobuje napríklad zmenšenie penisu, spontánne potraty, poškodenie nervovej sústavy, ale aj rakovinu pečene, pľúc alebo žľáz. Veľkým problémom sú taktiež odpadové vody. Bukocel vypúšťa do rieky Ondavy odpadové vody z troch výpustov – dva z nich vypúšťajú nečistené odpadové vody.

Mimo týchto skutočností sa obec Sedliská nachádza z blízkosti vodnej nádrže Domaša, ktorá v prípade poškodenia alebo pretrhnutia zasiahne záplavovou vlnou celú obec.

1.2 Analýza realizovaných opatrení

Názov stavby	Rozpočítované náklady	Výška poskytnutej dotácie/ Subjekt poskytujúci dotáciu	Vlastné finančné prostriedky	Cena stavby po ukončení /rok ukončenia
Verejný vodovod	5 650 000 Sk	4 650 000 Sk / MŽP SR, MVaRR SR	1 000 000 Sk	5 650 000 Sk
Kanalizácia	1 556 329 Sk	560 000 Sk / MVaRR SR	996 329 Sk	1 556 329 Sk
Miestna komunikácia	1 729 000 Sk	1 179 000 Sk / MVaRR SR	550 000 Sk	1 729 000 Sk
Výstavba obecného vodovodu	4 246 736 Sk	1 000 000 Sk / EF SR	3 246 736 Sk	3 246 736 Sk
Plynofikácie obce vetva H	499 640 Sk		499 640 Sk	499 640 Sk
Výstavba domu nádeje	1 807 635 Sk		1 807 635 Sk	1 807 635 Sk
Výstavba ČOV kanál	14 088 636 Sk	12 300 000 Sk / EF SR, MŽP SR	1 788 636 Sk	14 088 636 Sk
Miestna komunikácia , elektrifikácia	612 000 Sk	116 000 Sk / MVaRR SR	496 000 Sk	612 000 Sk
Vodovodná prípojka (rómska osada)	150 000 Sk	150 000 Sk / Splnomocnenec vlády		150 000 Sk
Miestna komunikácia v rómskej osade	300 000 Sk	300 000 Sk / Splnomocnenec vlády		300 000 Sk
Miestna komunikácia v obci	1 432 366 Sk		1 432 366 Sk	1 432 366 Sk
Výstavba ihriská ZŠ	299 000 Sk	299 000 Sk / MŠ SR		299 000 Sk
Rekonštrukcia verejného osvetlenia	200 000 Sk	200 000 Sk / MF SR		200 000 Sk
Uzatvorenie a rekultivácia skládky	3 501 000 Sk	3 200 000 Sk / EF SR	301 000 Sk	3 501 000 Sk
Obslužný objekt cintorína	400 000 Sk		400 000 Sk	400 000 Sk
SPOLU:	36 472 342 Sk	23 954 000 Sk	12 518 342 Sk	36 472 342 Sk

1.3 SWOT analýza

1.3.1. SWOT analýza rozvojového potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomickej situácie

Silné stránky	Slabé stránky
• Dobrá poloha obce • Image obce • Voľné stavebné pozemky • Vhodné podmienky na podnikanie • Dostatok voľných pracovných síl • Dobrá dopravná dostupnosť • Dobrý potenciál využitia poľnohospodárskej pôdy • Vhodné podmienky na podnikanie v poľnohospodárstve • Vhodné priestory na podnikanie • Tradícia poľnohospodárskej výroby • Silnejúci záujem o ekologické poľnohospodárstvo • Rast záujmu o obnoviteľné zdroje energie • Existujúci rozsah cestnej siete s napojením na susedné štáty • Blízkosť medzinárodných letísk a letísk • Vhodný potenciál pre využitie obnoviteľných zdrojov energie • Kvalifikovaná, voľná a flexibilná pracovná sila • Územný potenciál pre vytvorenie technologických a priemyselných parkov • Existencia spracovateľských podnikov • Dobré klimatické podmienky pre pestovanie TTP, obilnín a zemiakov • Vhodná geografická poloha pre rast a pestovanie, dorábanie drevnej hmoty • Vhodná veková štruktúra obyvateľov regiónu • Záujem väčšiny nezamestnaných nájsť si prácu • Pocit spolupatričnosti občanov s obcou • Vysoký počet živnostníkov podnikajúcich v službách	• Malé skúsenosti obyvateľov obce s podnikaním • Nedostatok financií na realizáciu aktivít v obci • Malo podnikateľských príležitostí na vidieku • Nízky stupeň dostupnosti internetovej siete • Nízky prílev zahraničných investícií • Nízka produktivita práce a nízka ekonomická výkonnosť • Nízky stupeň finalizácie výroby • Nízka úroveň podnikov v oblasti manažmentu • Nevybudované priemyselné a technologické parky spolu s nepripravenosťou územia na ich výstavbu • Technická a technologická zaostalosť podnikov • Vysoká opotrebovanosť HIM, NIM a zastaralý strojový park • Nevysporiadané vlastnícke vzťahy, veľká rozdrobenosť vlastníctva pôdneho a lesného fondu • Absencia celoživotného vzdelávania obyvateľov • Nízka miera priemernej mzdy • Veľa ľudí pod hranicou chudoby • Nedostatok motivačných prostriedkov pre podnikateľov • Nízke právne vedomie a nedostatok finančných prostriedkov na podnikanie • Nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré môžu byť prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít • Nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, ktorá zabraňuje rozvoju

PZI

• Dynamický rast služieb v obci a regióne	podnikateľských aktivít
Príležitosti	Ohrozenia
• Podpora podnikateľských aktivít • Prenájom obecných priestorov na podnikateľské účely • Možnosť čerpania financií zo štrukturálnych fondov EÚ a iných programov • Možnosti spolupráce s okolitými obcami v rámci regiónu • Dostatok kvalifikovanej pracovnej sily • Zlepšená konkurencieschopnosť agropotravinárskeho a lesníckeho sektora • Silnejúce postavenie prvovýrobcov na trhu • Zvýšenie výroby produktov s vysokou pridanou hodnotou • Vyššia úroveň odbornosti a informovanosti pracujúcich na vidieku • Rozvoj cezhraničnej spolupráce • Podpora malého a stredného podnikania • Vytváranie výrobných odbytových stredísk • Možnosť vytvorenia nových pracovných príležitostí na vidieku, stabilizácia vidieka • Vytváranie partnerstiev štátnej správy a samosprávy, vzdelávacích inštitúcií a podnikateľskej sféry na rôznych úrovniach obce a regiónu • Rozvoj siete poskytujúcich ekonomické, právne a poradenské služby • Využívanie obecných a regionálnych prírodných zdrojov pre výrobu obnoviteľných zdrojov energie	• Nedostatok pracovných príležitostí v regióne • Útlm poľnohospodárskej výroby • Zhoršujúca sa ekonomická situácia v regióne • Obmedzený rozpočet na podporu podnikateľských aktivít • Rast konkurencie iných obcí • Silnejúci vplyv obchodných reťazcov • Nárast dovozu a súčasný pokles produkcie regionálnych potravinárskych výrobkov • Znižovanie kúpyschopnosti vidieckeho obyvateľstva • Odliv kvalifikovaných potenciálnych kapacít z vidieckych oblastí • Dlhodobá vysoká nezamestnanosť na vidieku prehlbovanie rozdielu mzdy v typických mužských a ženských povolaniach • Nedostatočná starostlivosť o rozvoj ľudských zdrojov • Nárast mobility, tranzitnej i regionálnej dopravy • Nedostatočná technická podpora územia (územno-plánovacia dokumentácia) • Zánik slabo prosperujúcich družstiev • Poškodenie prírodného lesného bohatstva nevhodným hospodárením • Predražovanie potravín v maloobchodnej sieti • Stagnácia už nadviazanej lokálnej, ako aj cezhraničnej spolupráce • Vysoké vstupné náklady podnikateľov • Neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity a investovať do ďalšieho vzdelávania

1.3.2.SWOT analýza vzdelávania, kultúry a športu

Silné stránky	Slabé stránky
• Rozsiahla sieť a dobrá dostupnosť vzdelávacích inštitúcií • Nízky podiel predčasne opúšťajúcich ľudí vzdelávací systém bez získania kvalifikácie • Kultúrno-historický potenciál obce • Vzdelávacie inštitúcie pre výchovu kvalifikovaných pracovníkov • Dobrá kvalifikačná úroveň pedagógov a rozvinutá sieť školských zariadení v regióne • Zariadenia pre mimoškolské aktivity detí a mládeže v obci • Významný výchovný vplyv rodiny • Vysoká angažovanosť obce v spoločnej podpore regiónu • Vysoká aktivita spolkov, zborov, súborov, záujmových združení a organizácií formujúcich kultúrny a športový život v obci • Existujúce športoviská v obci • Silný športový potenciál mládeže v obci • Záujem ľudí o kultúrne aktivity v obci	• Nízky podiel ekonomický aktívneho obyvateľstva na celoživotnom vzdelávaní • Nedostatočná údržba a obnova historických objektov a kultúrno-historického dedičstva • Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov pre rozvoj vzdelávania, kultúry a športu • Nedostatočné vzdelávanie v oblasti poskytovania služieb obyvateľstvu • Kapacitná nedostatočnosť a všeobecná nedostupnosť športovísk pre obyvateľov a návštevníkov obce • Chýbajúca publikácia o kultúrnych a športových aktivitách obce • Nedostatočný dôraz na mimoškolskú činnosť
Príležitosti	Ohrozenia
• Podpora zaujímavých akcií v obci • Možnosť čerpania financií zo štrukturálnych fondov • Možnosti spolupráce s okolitými obcami v rámci regiónu • Možnosti a podpora vytvárania verejnoprávnych partnerstiev a cezhraničnej spolupráce • Možnosť oživenia tradičných ľudových remesiel • Rast záujmu o celoživotné alternatívne vzdelávanie • Možnosť využívania zahraničných zdrojov • Zvýšený záujem o voľnočasové aktivity v prírode	• Nedostatočne prepojenie medzi výchovno-vzdelávacím procesom a trhom práce • Odlev kvalifikovaných odborníkov zo školstva do iných odborov, krajov a cudziny • Odchod mladých a vzdelaných ľudí z obce z dôvodu chýbajúcich perspektív • Pokles a strata súkromných iniciatív v oblasti vzdelávania, kultúry a športu • Nedostatok finančných prostriedkov pre ďalší rozvoj vzdelávania, kultúry a športu

- Modernizácia vzdelanostnej, kultúrnej a športovej základne

1.3.3.SWOT analýza občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb

Silné stránky	Slabé stránky
• Voľné stavebné pozemky • Dobrá dopravná dostupnosť • Existujúci rozsah cestnej siete s napojením na susedné štáty • Blízkosť medzinárodných letísk	• Chýbajúce cestné obchvaty sídiel obcí, nekvalitná vnútroregionálna cestná sieť • Nedostatočná úroveň protipovodňovej a proti hlukovej

a letísk • Dostatočná kapacita kvalitných zdrojov pitnej vody • Potenciál objektov vhodných na využitie v sociálnej oblasti • Dostupnosť komplexných zdravotných služieb v okresnom meste • Vysoký potenciál „alternatívnej dopravy“ pešej a cyklistickej • Existencia rozsiahlej siete občianskej vybavenosti • Vybudovaná technická a environmentálna infraštruktúra • Kvalitné pokrytie televíznym a rozhlasovým signálom	ochrany • Nízky stupeň dostupnosti internetovej siete • Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov • Nepripravenosť miestnej dopravnej infraštruktúry na dynamický rozvoj
Príležitosti	Ohrozenia
• Možnosť čerpania financií zo štrukturálnych fondov • Rozvoj informačných a komunikačných technológií • Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov obce • Existujúca sieť sociálnych zariadení v obci a regióne • Možnosť realizácie rôznych typov sociálnych služieb • Výstavba cestného obchvatu obcí • Využívanie alternatívnych zdrojov energie	• Chátranie obecného majetku • Rast konkurencie iných obcí • Nemotivujúca sociálna sieť • Pasívne zotrvanie nezamestnaných v sociálnej sieti • Nevysporiadané vlastnícke vzťahy vzhľadom na dobudovanie technickej a environmentálnej infraštruktúry • Nedostatok finančných prostriedkov

1.3.4.SWOT analýza životného prostredia

Silné stránky	Slabé stránky
• Silnejúci záujem o ekologické poľnohospodárstvo • Rast záujmu o obnoviteľné zdroje energie • Dostatočná kapacita kvalitných zdrojov pitnej vody • Vhodný potenciál pre využitie obnoviteľných zdrojov energie	• Nedostatočná úroveň protipovodňovej ochrany • Technická a technologická zaostalosť podnikov • Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov • Nedostatočná komunikácia s hlavnými znečisťovateľmi

• Relatívne čistá príroda a pôdny fond • Vysoká ekostabilizačná hodnota • Dostatok kvalitných informačných zdrojov o životnom prostredí • Vysoký podiel zelene v obci • Vytvorené podmienky pre separáciu a likvidáciu odpadu • Útlm výrobných odvetví pôsobiacich na kvalitu životného prostredia v regióne • Zabezpečená správa vodných tokov • Čiastočne vybudovaná environmentálna sieť	životného prostredia • Existencia veľkých znečisťovateľov ovzdušia v blízkosti obce • Nedostatočné povedomie verejnosti a nezáujem o ekologické problémy • Neefektívne uplatnenie environmentálnej výchovy v praxi • Nedostatočná a nekompetentná propagácia a informovanosť o ochrane prírody a krajiny • Nedostatočné využívanie alternatívnych zdrojov energie • Existencia divokých skládok tuhého komunálneho odpadu • Vypúšťanie odpadových splaškov a tým narušenie ekostabilizačnej hodnoty regiónu
Príležitosti	Ohrozenia
• Možnosť čerpania financií zo štrukturálnych fondov • Možnosť spolupráce s okolitými obcami v rámci regiónu v oblasti monitorovania a kontroly kvality životného prostredia • Dostavba čističky odpadových vôd • Efektívne využívanie prírodných zdrojov • Znižovanie energetickej a surovínovej náročnosti • Zvyšovanie podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie • Cezhraničná spolupráca v oblasti ochrany životného prostredia, ochrany a tvorby krajiny • Možnosť využívania zahraničných investícií • Rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby • Vzdelávanie a pôsobenie ekologických neziskových organizácií • Predchádzanie lesným požiarom a prírodným pohromám • Realizácia programov revitalizácie riečnych a potočných systémov vrátane opatrení na ochranu proti povodiam	• Zhoršovanie stavu v oblasti životného prostredia • Tvorba divokých skládok tuhého komunálneho odpadu • Zvýšenie negatívnych vplyvov ekonomických činností na kvalitu životného prostredia • Nárast mobility, tranzitnej i regionálnej dopravy • Nedostatočné protipovodňové zabezpečenie • Zmena klimatických podmienok • Poškodenie prírodného lesného bohatstva nevhodným hospodárením • Hrozba erózie pôdy • Nekoordinovaný rozvoj turizmu • Nízka vymožiteľnosť práva v oblasti ochrany životného prostredia • Zníženie biodiverzity- zánik významných lokalít chránených území, rastlín a živočíchov • Ohrozenie kvality životného prostredia kumuláciou znečistenia • Nedostatok finančných prostriedkov • Poškodenie hrádze VN Domaša

1.3.5. SWOT analýza cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu

Silné stránky	Slabé stránky
• Výhodná geografická poloha obce pre rozvoj turizmu a agroturizmu • Dobré prírodné dispozície obce • Voľné stavebné pozemky • Vhodné podmienky na podnikanie • Dostatok voľných pracovných síl • Dobrá dopravná dostupnosť • Vhodné priestory na podnikanie • Prírodný potenciál obce (hradný vrch)	• Čiastočná environmentálna infraštruktúra • Malé skúsenosti obyvateľov regiónu s podnikaním v oblasti služieb, cestovného ruchu a vidieckeho turizmu • Chýbajúce značené turistické trasy • Chýbajúce značené cyklistické trasy • Nedostatočná koordinácia, marketing

• Kultúrno-historický potenciál obce • Pretrvávajúce miestne tradície (jedlá a remeslá) • Dostatok udržiavaných turistických trás, cyklotrás • Existujúci rozsah cestnej siete s napojením na susedné štáty • Blízkosť medzinárodných letísk a letísk • Voľná a flexibilná pracovná sila • Možnosti využitia bytového a nebytového fondu pre účely CR a vidieckeho turizmu • Dostatok pracovných síl na vidieku, aj pre rozvoj CR a vidieckeho turizmu • Dobré podmienky pre poľovníctvo, rybárstvo a vodné športy • Vysoký potenciál „alternatívnej dopravy“ pešej a cyklistickej • Image obce	a propagácia CR a vidieckeho turizmu • Nízka kvalita základných a doplnkových služieb CR a vidieckeho turizmu • Nízky stupeň dostupnosti internetovej siete • Nevysporiadané vlastnícke vzťahy, veľká rozdrobenosť vlastníctva pôdneho a lesného fondu • Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov • Chýbajúca komplexná ponuka služieb a produktov CR a vidieckeho turizmu v obci pre rôzne cieľové skupiny návštevníkov • Nedostatok ubytovacích a stravovacích kapacít • Slabá spolupráca s cestovnými kancelárkami a cezhraničná spolupráca
Príležitosti	Ohrozenia
• Podpora zaujímavých akcií v obci • Možnosť čerpania financií zo štrukturálnych fondov a iných zdrojov z EÚ • Rozvoj cezhraničnej spolupráce • Napojenosť na globálny informačný systém • Rozvoj spolupráce s euroregiónmi • Krajinné danosti pre rozvoj cestovného ruchu • Sledovanie rozvojových trendov v cestovnom ruchu a vidieckom turizme • Prírodný potenciál • Možnosť prílevu zahraničných investícií • Prílev kapitálu na vidiek prostredníctvom zvýšenia návštevnosti vidieckych regiónov v súvislosti s vidieckym cestovným ruchom, agroturistikou, rozvojom tradičných remesiel a obnovou dediny • Využitie voľných a vhodných súkromných ubytovacích kapacít • Rozvoj obce prostredníctvom	• Rast konkurencie iných obcí • Nekoordinovaný spoločný postup subjektov pôsobiacej v oblasti cestovného ruchu • Zníženie návštevnosti a záujmu turistov o obec • Nekoordinovaný rozvoj agroturizmu • Strata atraktivity územia • Nerozvíjanie marketingu obce a úrovne poskytovaných služieb cestovného ruchu a vidieckeho turizmu • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota ľudí investovať a započat podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu a vidieckom turizme

realizácie miestnej stratégie rozvoja regiónu	
• Podpora regenerácie rozvoja obce a hospodárskeho využitia pamiatkových objektov • Spracovanie multimediálnych propagačných materiálov obce v rôznych jazykových mutáciách	

1.4 Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Rozvojový potenciál, ľudské zdroje a ekonomická situácia

Rozvojový potenciál, ľudské zdroje a ekonomická situácia	
Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
• Nízky podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním a nízka pružnosť vzdelávacieho systému vzhľadom na potreby trhu práce • Odliv kvalifikovaných potenciálnych kapacít z obce • Nízky podiel výdavkov na rozvoj ľudských zdrojov na HDP,	• Dobrá poloha obce, čo sa týka dopravnej dostupnosti a napojenia na susedné štáty • Existujúci rastový potenciál a dobré východiská pre rozvoj konkurencieschopnosti v oblasti cestovného ruchu a vidieckeho turizmu

nedostatočne previazaný obsah vzdelávania vzhľadom na potreby trhu práce a nedostatočné využívanie potenciálu IKT vo vzdelávacom procese • Vysoká miera nezamestnanosti, vysoký podiel rizikových skupín na celkovej nezamestnanosti a nízka miera zamestnanosti • Relatívne vysoká miera rizika chudoby a sociálneho vylúčenia predovšetkým rizikových skupín • Starnutie obyvateľstva a s tým súvisiaca veková nevyváženosť v špecifických profesiách • Málo podnikateľských príležitostí v obci, nedostatočná miera tvorby finančných zdrojov u fyzických osôb, čo zabraňuje rozvoju podnikateľských aktivít	• Zvyšovanie atraktivity podnikateľského prostredia podporujúce hospodársky rast a investície • Rast zamestnanosti indukovaný hospodárskym rastom, prílevom PZI a štrukturálnymi zmenami • Vhodné podmienky na rozvoj MSP (stavebné pozemky, priestory) • Vhodný potenciál pre využitie obnoviteľných zdrojov energie • Potenciál kvalifikovaných LZ: MSP, voľná a flexibilná pracovná sila • Ďalšie vylepšovanie fungovania trhu práce a zvyšovanie účinnosti aktívnej politiky zamestnanosti • Podpora sociálnej inklúzie marginalizovaných skupín a ich uplatnenia na trhu práce
---	---

Vzdelávanie, kultúra a šport

Vzdelávanie, kultúra a šport	
Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
• Nízky podiel výdavkov na rozvoj ľudských zdrojov na HDP, nedostatočne previazaný obsah vzdelávania vzhľadom na potreby trhu práce a nedostatočné využívanie potenciálu IKT vo vzdelávacom procese • Nedostatočný počet občanov zapojených do celoživotného	• Pozitívny vývoj vzdelanostnej štruktúry ekonomicky aktívnych obyvateľov, vysoká miera stredoškolsky vzdelaných a stály záujem obyvateľov o celoživotné vzdelávanie • Dobrá dostupnosť všetkých druhov vzdelávacích zariadení, existujúca sieť vzdelávacích inštitúcií

vzdelávania • Nedostatočná údržba a obnova historických objektov a kultúrno-historického dedičstva • Nedostatočnosť a nedostupnosť športovísk v obci pre obyvateľov a návštevníkov • Nedostatočná realizácia a prezentácia kultúrno – športových aktivít obce • Nedostatok finančných prostriedkov na ďalší rozvoj vzdelávania, kultúry a športu	neformálneho vzdelávania • Modernizácia infraštruktúry výchovno-vzdelávacieho procesu • Racionalizácia siete škôl a s tým súvisiaca vyššia efektivita využitia finančných zdrojov na infraštruktúru vzdelávania • Kultúrno – historický potenciál obce • Silný športový a kultúrny potenciál mládeže v obci • Spoločný postup obcí regiónu pri prezentácii kultúrno – historického potenciálu regiónu, tradičných remesiel • Vytváranie verejnoprávnych a cezhraničných partnerstiev • Modernizácia vzdelanostnej, kultúrnej a športovej základne
--	--

Občianska vybavenosť, sociálne a zdravotné služby

Občianska vybavenosť, sociálne a zdravotné služby	
KPúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
• Chýbajúca dobudovaná technická a environmentálna infraštruktúra • Nerovnomerná regionálna vybavenosť environmentálnou infraštruktúrou, nedostatočné opatrenia na ochranu pred povodňami	• Odstránenie systémových nedostatkov systému sociálnych vecí a zvyšovanie kvality a efektívnosti v oblasti sociálnych vecí • Existencia rozsiahlej siete občianskej vybavenosti, pamiatkového a stavebného fondu

• Zlý technický stav regionálnej infraštruktúry, infraštruktúry verejných služieb a pamiatkového fondu • Nedostatočne využívané chrbtové optické siete, nízka penetrácia IKT v domácnostiach a relatívne vysoké náklady na jej obstaranie • Nepriaznivý zdravotný stav obyvateľstva v dôsledku zmeny štruktúry ochorení, zlá štruktúra služieb ako aj ich nízka efektívnosť a kvalita v dôsledku dlhodobu neriešených systémových nedostatkov • Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov • Chýbajúce kvalitné dopravné prepojenie regiónu • Nevysporiadané vlastnícke vzťahy vzhľadom na dobudovanie technickej a environmentálnej infraštruktúry	• Hustota dopravnej infraštruktúry, dopravná infraštruktúra ako súčasť európskej dopravnej infraštruktúry • Nárast počtu obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov, bývajúcich v domoch pripojených na verejnú kanalizáciu a čističku odpadových vôd a zvyšovanie kvality čistenia odpadových vôd, primerané opatrenia na ochranu pred povodňami • Odstránenie systémových nedostatkov systému zdravotníctva a zvyšovanie kvality a efektívnosti zdravotnej starostlivosti
--	--

Životné prostredie

Životné prostredie	
Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
• Nízky podiel využívania obnoviteľných zdrojov energie • Nedostatočná úroveň protipovodňovej ochrany • Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov • Nevyhovujúca kvalita vody	• Zachovanie druhov a biotopov • Environmentálna politika podporujúca znižovanie negatívnych vplyvov ekonomického rastu na životné prostredie • Vhodný potenciál pre využitie obnoviteľných zdrojov energie

povrchových tokov • Existencia veľkých znečisťovateľov ovzdušia v blízkosti obce • Nedostatočné povedomie verejnosti a nezáujem o ekologické problémy • Nedostatočná a nekompetentná propagácia a informovanosť o ochrane prírody a krajiny • Prítomnosť divokých skládok tuhého komunálneho odpadu vypúšťanie odpadových splaškov a tým narušenie ekostabilizačnej hodnoty obce	• Vytvorené podmienky pre separáciu a likvidáciu odpadov • Čiastočne vybudovaná environmentálna infraštruktúra • Zahraničné investície a podpora EÚ • Rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia neziskových organizácií • Realizácia protipovodňových opatrení
---	---

Cestovný ruch, vidiecky turizmus a agroturizmus

Cestovný ruch, vidiecky turizmus a agroturizmus	
Kľúčové disparity	Hlavné faktory rozvoja
• Nedostatočná úroveň využitia a nízka kvalita služieb cestovného ruchu a vidieckeho turizmu • Čiastočne chýbajúca občianska a environmentálna infraštruktúra • Chýbajúce turistické značenie v obci,	• Existujúci nehmotný potenciál cestovného ruchu, rozsiahla verejná finančná podpora rozvoja cestovného ruchu a rozvoj systémov pre zvýšenie efektívnosti a účinnosti destinačného marketingu a úrovne služieb

nedostatočná koordinácia, marketing a propagácia CR a vidieckeho turizmu • Nízka kvalita základných a doplnkových služieb CR a vidieckeho turizmu • Nedostatočná prezentácia regiónu v zahraničí • Nevysporiadané vlastnícke vzťahy, veľká rozdrobenosť vlastníctva pôdneho a lesného fondu • Nedostatok a nedostupnosť finančných zdrojov • Chýbajúca komplexná ponuka služieb a produktov CR a vidieckeho turizmu v obci pre rôzne cieľové skupiny návštevníkov • Slabá spolupráca s cestovnými kancelárkami a cezhraničná spolupráca • Nekoordinovaný spoločný postup subjektov pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu a vidieckeho turizmu a tým zníženie návštevnosti a záujmu turistov o obec	• Výhodná geografická poloha obce, existujúce oblasti CR a vidieckeho turizmu a kultúrno – historický potenciál pre rozvoj turizmu a agroturizmu • Voľné stavebné podmienky a vhodné podmienky na rozvoj MSP • Rozvoj zaujímavých akcií a atrakcií v obci • Prílev kapitálu na vidiek prostredníctvom zvýšenia návštevnosti vidieckych regiónov v súvislosti s vidieckym cestovným ruchom, agroturistikou, rozvojom tradičných remesiel a obnovou dediny • Využitie voľných a vhodných súkromných ubytovacích kapacít • Rozvoj regiónu prostredníctvom realizácie miestnej stratégie rozvoja • Zlepšenie podpory rozvoja a propagácie CR a vidieckeho turizmu
--	---

2 Rozvojová stratégia

V predchádzajúcich častiach programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sme sa zaoberali analýzou a SWOT analýzou, ktorá nám predkladá základný obraz o obci a je východiskom pre stanovenie vízie, to znamená stavu v akom sa bude obec nachádzať z pohľadu dlhodobého plánovania.

Cieľom rozvojovej stratégie je vybudovať príťažlivú obec pre vlastných obyvateľov ako aj návštevníkov obce, zlepšiť súčasný stav životného prostredia v obci, zviditeľniť obec

pre potenciálnych turistov a potenciálnych podnikateľov a tým aj posilniť miestnu ekonomiku. K naplneniu týchto našich cieľov je potrebné určiť si priority, ktoré sú pre nás záväzné. My sme si určili tieto ciele a priority.

Globálnym strategickým cieľom obce je zastaviť hospodárske a sociálne zaostávanie obce a čo najskôr nastúpiť na takú cestu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorá smeruje ku stálemu znižovaniu disparity medzi obcou a ostatnými obcami a Slovenskom ako celkom v ekonomickej oblasti, sociálnej dynamike, ekologickej rovnováhe a celkovej kvality života

2.1 Ciele a priority

2.1.1. Ciele a priority v oblasti rozvojového potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomickej situácie

ciele	priority
• Zastaviť hospodárske a sociálne zaostávanie obce a nastúpiť cestu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorá smeruje k znižovaniu disparity medzi obcou a ostatnými obcami v kraji a na Slovensku a to v ekonomickej výkonnosti a sociálnej dynamike. Zastaviť úbytok	• Podpora podnikateľského prostredia v regióne, zvyšovanie podpory MSP • Podpora rastu zamestnanosti

obyvateľstva v obci a zabezpečiť tu žijúcim obyvateľom vhodné podmienky a ochranu zdravia a sociálnych istôt. Vybudovať obec prítiažlivú pre investorov s účelnou štruktúrou podnikov zodpovedajúcou charakteru a špecifickým prednostiam obce.	
---	--

2.1.2. Ciele a priority v oblasti vzdelávania, kultúry a športu

ciele	priority
Dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ a vytvorenie systému riadenia výchovy a vzdelávania v nových podmienkach. Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce, rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít. Vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj kultúry, všestranne podporovať všetky oblasti kultúrneho života a	- Zabezpečiť vhodné podmienky pre vzdelávanie. - Zabezpečiť vhodné podmienky pre rozvoj a činnosť mimoškolských, kultúrnych aktivít občanov a návštevníkov obce - Zabezpečiť vhodné podmienky pre rozvoj a činnosť v oblasti športu a športových aktivít občanov a návštevníkov obce

PZI

poskytovať platformu pre vzájomnú komunikáciu a koordináciu významných podujatí. Za týmto účelom v maximálnej miere využívať jestvujúci potenciál a zaoberať sa rozvojom a zachovaním tradícií folklóru a ľudových remesiel. Podpora športových aktivít občanov obce – podpora rozvoja telesnej kultúry, podporovať útvary talentovanej mládeže, a športové kluby v obci. Zlepšenie možnosti voľno-časových športových aktivít detí, mládeže a dospelých podporujúcich zdravý životný štýl.	
--	--

2.1.3. Ciele a priority v oblasti občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb

ciele	priority
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry musí smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potencionálne podnikateľské zóny a zóny bytovej výstavby, ako aj na rekonštrukciu	- Podpora komplexnej infraštruktúry v obci - Podpora sociálnej inklúzie - Podpora rozvoja zdravotníckych služieb

komplexnej infraštruktúry v obci – dopravnej, environmentálnej, informačno- komunikačnej a občianskej. • Vytvoriť sociálnu a zdravotnú sústavu, zodpovedajúcu potrebám obyvateľov a návštevníkov obce, vytvoriť podmienky pre rast kvalifikácie ľudských zdrojov v sociálnej oblasti a zdravotníctve s dôrazom na kvalitu poskytovaných služieb. Zníženie percenta sociálne ohrozených a odkázaných obyvateľov obce. Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti a podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných.	
--	--

2.1.4. Ciele a priority v oblasti životného prostredia

ciele	priority
• Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia, využívanie vodných zdrojov, ochrana ovzdušia a nakladanie s odpadmi a celková ochrana a revitalizácia krajiny. Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj. Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zaťažnosti	• Ochrana zložiek životného prostredia • Ochrana prírody a tvorba krajiny • Odstraňovanie rizikových faktorov vplývajúcich na životné prostredie • Využívanie obnoviteľných zdrojov energie

PZI

životného prostredia, dobudovanie environmentálnej infraštruktúry. Podpora environmentálnej výchovy detí predškolského a školského veku i širokej verejnosti.	
---	--

2.1.5. Ciele a priority v oblasti cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu

ciele	priority
Rozvinúť odvetvie cestovného ruchu , rozvíjať infraštruktúru cestovného ruchu so zameraním na zvyšovanie konkurencieschopnosti, socio-ekonomických príležitosti, rastu životnej úrovne, vytvoriť podmienky	- Podpora cestovného ruchu v obci - Rozvoj vidieckeho turizmu a agroturizmu

pre rast kvalifikácie ľudských zdrojov v cestovnom ruchu s dôrazom na kvalitu služieb a budovanie imidžu regiónu. Podpora budovania, údržby a obnovy turistickej infraštruktúry, propagácia a prezentácia obce. Spojením a vyváženým využívaním prírodných, historických a kultúrnych hodnôt vytvárať podmienky pre posilnenie návštevnosti obce.	
---	--

2.2 Opatrenia a aktivity

2.2.1. Opatrenia a aktivity v oblasti rozvojového potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomickej situácie

opatrenia	aktivity
2.2.1.1. Poskytnutie stimulov pre podnikateľov v obci	2.2.1.1.1. poskytnutie služieb pre podnikateľov v obci, ktorí vytvoria trvalé pracovné miesta pre obyvateľov obce
2.2.1.2. Poskytnutie podpory MSP	2.2.1.2.1. Rozvoj ľudských zdrojov – zabezpečovanie školiacich a vzdelávacích kurzov pre začínajúcich MSP 2.2.1.2.2. Administratívne – organizačná

2.2.1.3. Prenájom priestorov vhodných na podnikanie	podpora prichádzajúcim investorom a podnikateľským subjektom 2.2.1.2.3. Nadviazanie spolupráce so strednými a veľkými podnikateľskými subjektami v regióne 2.2.1.3.1. Prenájom priestorov vhodných na podnikanie
--	--

2.2.2. Opatrenia a aktivity v oblasti vzdelávania, kultúry a športu

opatrenia	aktivity
2.2.2.1. Rekonštrukcia a doplnenie vybavenosti základnej školy	2.2.2.1.1. Rekonštrukcia základnej školy 2.2.2.1.2. Rekonštrukcia a vybudovanie športového areálu a detského ihriska na školskom dvore 2.2.2.1.3. Rekonštrukcia oplotenia základnej školy
2.2.2.2. Zriadenie centra voľného času	2.2.2.2.1. Zriadenie a vybavenie centra voľného času
2.2.2.3. Zachovanie a rozvoj ľudových a kultúrnych tradícií v obci	2.2.2.3.1. Organizovanie a zachovanie tradičných kultúrnych podujatí v obci 2.2.2.3.2. Rekonštrukcia kultúrneho domu 2.2.2.3.3. Rekonštrukcia obecného múzea 2.2.2.3.4. Modernizácia prírodného

PZI

2.2.2.4. Obnova športového areálu v obci	amfiteátru 2.2.2.3.5. Obnova prvkov drobnej architektúry 2.2.2.3.6. Stabilizácia hradných ruín 2.2.2.4.1. Obnova hracej plochy 2.2.2.4.2. Rekonštrukcia sociálnych zariadení 2.2.2.4.3. Rekonštrukcia oplotenia areálu 2.2.2.4.4. Vybudovanie viacúčelového ihriska 2.2.2.4.5. Vybudovanie telocvične
2.2.2.5. Zriadenie komunitného centra	2.2.2.5.1. Zriadenie a vybavenie komunitného centra

2.2.3. Opatrenia a aktivity v oblasti občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb

opatrenia	aktivity
2.2.3.1. Zlepšiť internetizáciu obce	2.2.3.1.1. Zabezpečenie dostupného internetu pre občanov obce 2.2.3.1.2. Rekonštrukcia vedenia káblovej televízie (Podčičva)
2.2.3.2. Dobudovanie cestnej infraštruktúry v obci	2.2.3.2.1. Rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry v obci 2.2.3.2.2. Rekonštrukcia chodníkov v obci 2.2.3.2.3. Rekonštrukcia autobusových zastávok
2.2.3.3. Rekonštrukcia budovy obecného úradu	2.2.3.3.1. Úprava budovy obecného úradu na bezbariérový prístup

PZI

2.2.3.4. Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	2.2.3.4.1. Rekonštrukcia budovy požiarnej zbrojnice 2.2.3.4.2. Technické vybavenie záchranných služieb
2.2.3.5. Zabezpečenie vhodných stavebných pozemkov pre bytovú výstavbu	2.2.3.5.1. Výkup pozemkov vhodných pre individuálnu bytovú výstavbu 2.2.3.5.2. Výkup pozemkov vhodných na výstavbu nájomných bytov
2.2.3.6. Vybudovanie technickej a environmentálnej infraštruktúry	2.2.3.6.1. Dobudovanie elektrickej prípojky 2.2.3.6.2. Dobudovanie dopravnej infraštruktúry 2.2.3.6.3. Dobudovanie vodovodnej siete 2.2.3.6.4. Dobudovanie kanalizačnej siete 2.2.3.6.5. Dobudovanie ČOV
2.2.3.7. Vybudovanie a rekonštrukcia osvetlenia a rozhlasu v obci	2.2.3.7.1. Modernizácia obecného rozhlasu 2.2.3.7.2. Modernizácia osvetlenia v obci
2.2.3.8. Úprava verejného priestranstva	2.2.3.8.1. Výstavba oddychovej zóny v obci
2.2.3.9. Úprava obecného cintorína	2.2.3.9.1. Rekonštrukcia oplotenia na cintoríne 2.2.3.9.2. Rekonštrukcia a výstavba chodníkov na cintoríne 2.2.3.9.3. Rekonštrukcia a výstavba osvetlenia na cintoríne

2.2.4. Opatrenia a aktivity v oblasti životného prostredia

opatrenia	aktivity
2.2.4.1. ochrana a revitalizácia krajiny	2.2.4.1.1. Dokončenie rekultivácie centrálnej skládky tuhého komunálneho odpadu 2.2.4.1.2. Odstraňovanie starých divokých skládok tuhého komunálneho odpadu 2.2.4.1.3. Uskutočnenie protipovodňových opatrení 2.2.4.1.4. Rekonštrukcia ČOV 2.2.4.1.5. Vybudovanie kompostárne 2.2.4.1.6. Obnova obecného parku a verejnej zelene 2.2.4.1.7. Vybudovanie zberného miesta pre nebezpečné odpady a elektro odpad

PZI

2.2.4.2. regulácia vodných tokov	2.2.4.2.1. úprava koryta a spevnenie brehov obecného potoka
2.2.4.3. výsadba a ochrana trávnych porastov stromov a drevín	2.2.4.3.1. zlepšovanie stavu lesných ekosystémov 2.2.4.3.2. výsadba a ochrana trávnatých porastov, drevín a krov
2.2.4.4. ochrana a využívanie vodných zdrojov	2.2.4.4.1. ochrana vodných zdrojov 2.2.4.4.2. čistenie okolia vodných zdrojov

2.2.5. Opatrenia a aktivity v oblasti rozvoja cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu

opatrenia	aktivity
2.2.5.1. Propagácia turistického ruchu	2.2.5.1.1. Propagácia obce a jej najbližšieho okolia
2.2.5.2. Výstavba areálu pod hradným vrchom	2.2.5.2.1. Výstavba oddychovej zóny pod hradným vrchom 2.2.5.2.2. Obnova kultúrnych pamiatok a pamätihodností v obci
2.2.5.3. Vybudovanie rekreačného areálu – lodenice pre splavovanie rieky Ondava	2.2.5.3.1. Výstavba lodenice s prístavným molom pre splavovanie rieky vrátane kompletnej vybavenosti 2.2.5.3.2. Zriadenie požičovne športového

PZI

2.2.5.4. Vybudovanie značených turistických tras	náraďia a výstroja 2.2.5.4.1. Vybudovanie a označenie trás pre peších turistov 2.2.5.4.2. Výstavba trás a ich označenie pre cyklistov 2.2.5.4.3. Výstavba náučného chodníka na hradnom vrchu
---	--

2.3 Opis rozvojovej stratégie

Definované ciele obce vychádzajú z porovnávania a selekcie strategických cieľov s vyššími programami rozvoja a ich prejednávania a zjednotenia na úrovni zástupcov obce.

Pre vyhodnotenie plánovanej stratégie je potrebné určiť aj merateľné ukazovatele, ktoré budú sledované počas navrhovaného obdobia. V prípade rozvojovej stratégie budú takýmito ukazovateľmi projekty navrhované obcou. Ukazovatele sú rozdelené podľa oblastí v súlade so špecifickými cieľmi stanovenými v stratégii rozvoja.

Globálna strategická vízia obce:
konkurencieschopná a všestranne rozvinutá obec s rozvinutou infraštruktúrou, s vysokou vzdelanostnou úrovňou, flexibilná a schopná využívať všetky zdroje /prírodné, kultúrne,

historické, ľudské, hospodárske a finančné/ pri zachovaní prírodných a kultúrnych hodnôt a pamiatok regiónu.

- Zastaviť hospodárske a sociálne zaostávanie obce a nastúpiť cestu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorá smeruje k znižovaniu disparity medzi obcou a ostatnými obcami v kraji a na Slovensku a to v ekonomickej výkonnosti a sociálnej dynamike. Zastaviť úbytok obyvateľstva v obci a zabezpečiť tu žijúcim obyvateľom vhodné podmienky a ochranu zdravia a sociálnych istôt. Vybudovať obec prítiažlivú pre investorov s účelnou štruktúrou podnikov zodpovedajúcou charakteru a špecifickým prednostiam obce.
- Dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ a vytvorenie systému riadenia výchovy a vzdelávania v nových podmienkach. Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce, rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít. Vytvárať optimálne podmienky pre rozvoj kultúry, všestranne podporovať všetky oblasti kultúrneho života a poskytovať platformu pre vzájomnú komunikáciu a koordináciu významných podujatí. Za týmto účelom v maximálnej miere využívať jestvujúci potenciál a zaoberať sa rozvojom a zachovaním tradícií folklóru a ľudových remesiel. Podpora športových aktivít občanov obce – podpora rozvoja telesnej kultúry, podporovať útvary talentovanej mládeže, a športové kluby v obci. Zlepšenie možnosti voľno-časových športových aktivít detí, mládeže a dospelých podporujúcich zdravý životný štýl.
- Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry musí smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potencionálne podnikateľské zóny a zóny bytovej výstavby, ako aj na rekonštrukciu komplexnej infraštruktúry v obci – dopravnej, environmentálnej, informačno- komunikačnej a občianskej.
- Vytvoriť sociálnu a zdravotnú sústavu, zodpovedajúcu potrebám obyvateľov a návštevníkov obce, vytvoriť podmienky pre rast kvalifikácie ľudských zdrojov v sociálnej oblasti a zdravotníctve s dôrazom na kvalitu poskytovaných služieb. Zníženie percenta sociálne ohrozených a odkázaných obyvateľov obce. Zlepšenie sociálnej starostlivosti a služieb pre marginalizované skupiny a deti a podpora sociálneho zapojenia nezamestnaných.
- Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia, využívanie vodných zdrojov, ochrana ovzdušia a nakladanie s odpadmi a celková ochrana a revitalizácia krajiny. Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj. Zlepšenie starostlivosti o životné prostredie, znižovanie zaťaženia životného prostredia, dobudovanie environmentálnej infraštruktúry. Podpora environmentálnej výchovy detí predškolského a školského veku i širokej verejnosti.
- Rozvinúť odvetvie cestovného ruchu , rozvíjať infraštruktúru cestovného ruchu so zameraním na zvyšovanie konkurencieschopnosti, socio-ekonomických príležitostí, rastu životnej úrovne, vytvoriť podmienky pre rast kvalifikácie ľudských zdrojov v cestovnom ruchu s dôrazom na kvalitu služieb a budovanie imidžu regiónu. Podpora budovania, údržby a obnovy turistickej infraštruktúry, propagácia a prezentácia obce. Spojením a vyváženým využívaním prírodných, historických a kultúrnych hodnôt vytvárať podmienky pre posilnenie návštevnosti obce.

Merateľné ukazovatele nie je možné objektívne zhodnotiť, nakoľko nie je známa celková čiastka finančných prostriedkov na podporu rozvojovej stratégie. Úspešnosť a realita ukazovateľov závisí od kvality vypracovaných projektov a od ich následnej úspešnosti v hodnotiacom procese štrukturálnych fondov.

3. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu sociálneho a hospodárskeho rozvoja obce je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Preto je pri realizácii jednotlivých projektov je nevyhnutné finančné plánovanie.

Každý projekt musí totiž mať vlastné spolufinancovanie buď z vlastných /obecných/ zdrojov alebo z úverových bankových zdrojov. Je potrebné vopred plánovať svoje finančné toky a vyčleniť pre každý rok realizácie projektu, resp. projektov, potrebné financie. Preto je potrebné, aby sa v prípade obce stály tieto financie súčasťou obecného rozpočtu a boli prísne účelovo viazané na jednotlivé projekty

Na finančné zabezpečenie cieľov, úloh a aktivít bude obec využívať finančné prostriedky predovšetkým:

- z rozpočtu obce,
- z rozpočtu samosprávneho kraja
- zo štátneho rozpočtu,
- z fondov Európskej únie,
- bankové úvery,
- príspevky od právnických a fyzických osôb,
- príspevky medzinárodných inštitúcií, a pod.

3.1.Rozdelenie financií na programovacie obdobie 2007-2013

Tabuľka č.10: Finančná tabuľka programu podľa priorít a opatrení na roky 2007-2013

	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Cudzie zdroje	
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje			Miestne zdroje
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
2007	3000000	3 000 000	2 550 000	450 000	300 000		150 000		
2008	25000000	25 000 000	21 250 000	3 750 000	2 500 000		1 250 000		
2009	28000000	28 000 000	23 800 000	4 200 000	2 800 000		1 400 000		
2010	30000000	30 000 000	25 500 000	4 500 000	3 000 000		1 500 000		
2011	31560000	31 560 000	26 826 000	4 734 000	3 156 000		1 578 000		
2012	24000000	24 000 000	20 400 000	3 600 000	2 400 000		1 200 000		
2013	20000000	20 000 000	17 000 000	3 000 000	2 000 000		1 000 000		
CELKOM	161 560 000	161 560 000	137 326 000	24 234 000	16 156 000		8 078 000		

3.2 Rozdelenie financií na priority a opatrenia

	Verejné zdroje							Súkromné zdroje	Cudzie zdroje
	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje			Miestne zdroje		
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Opatrenie 2.2.1.1.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000		50 000		
Aktivita 2.2.1.1.1.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000		50 000		
Opatrenie 2.2.1.2.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000		50 000		
Aktivita 2.2.1.2.1.	350000	350 000	297 500	52 500	35 000		17 500		
Aktivita 2.2.1.2.2.	350000	350 000	297 500	52 500	35 000		17 500		
Aktivita 2.2.1.2.3.	300000	300 000	255 000	45 000	30 000		15 000		
Opatrenie 2.2.1.3.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000		25 000		
Aktivita 2.2.1.3.1.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000		25 000		
Opatrenie 2.2.2.1.	19000000	19 000 000	16 150 000	2 850 000	1 900 000		950 000		
Aktivita 2.2.2.1.1.	17000000	17 000 000	14 450 000	2 550 000	1 700 000		850 000		
Aktivita 2.2.2.1.2.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000		50 000		
Aktivita 2.2.2.1.3.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000		50 000		
Opatrenie 2.2.2.2.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000		25 000		
Aktivita 2.2.2.2.1.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000		25 000		
Opatrenie 2.2.2.3.	18500000	18 500 000	15 725 000	2 775 000	1 850 000		925 000		
Aktivita 2.2.2.3.1.	800000	800 000	680 000	120 000	80 000		40 000		
Aktivita 2.2.2.3.2.	10000000	10 000 000	8 500 000	1 500 000	1 000 000		500 000		
Aktivita 2.2.2.3.3.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000		100 000		
Aktivita 2.2.2.3.4.	300000	300 000	255 000	45 000	30 000		15 000		
Aktivita 2.2.2.3.5.	400000	400 000	340 000	60 000	40 000		20 000		
Aktivita 2.2.2.3.6.	5000000	5 000 000	4 250 000	750 000	500 000		250 000		
Opatrenie 2.2.2.4.	20900000	20 900 000	17 765 000	3 135 000	2 090 000		1 045 000		
Aktivita 2.2.2.4.1.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000		50 000		
Aktivita 2.2.2.4.2.	3000000	3 000 000	2 550 000	450 000	300 000		150 000		
Aktivita 2.2.2.4.3.	900000	900 000	765 000	135 000	90 000		45 000		
Aktivita 2.2.2.4.4.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000		100 000		
Aktivita 2.2.2.4.5.	14000000	14 000 000	11 900 000	2 100 000	1 400 000		700 000		
Opatrenie 2.2.2.5.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000		50 000		

Aktivita 2.2.2.5.1.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000	50 000
Opatrenie 2.2.3.1.	2800000	2 800 000	2 380 000	420 000	280 000	140 000
Aktivita 2.2.2.3.1.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000	100 000
Aktivita 2.2.2.3.2.	800000	800 000	680 000	120 000	80 000	40 000
Opatrenie 2.2.3.2.	27160000	27 160 000	23 086 000	4 074 000	2 716 000	1 358 000
Aktivita 2.2.3.2.1.	25000000	25 000 000	21 250 000	3 750 000	2 500 000	1 250 000
Aktivita 2.2.3.2.2.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000	100 000
Aktivita 2.2.3.2.3.	160000	160 000	136 000	24 000	16 000	8 000
Opatrenie 2.2.3.3.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
Aktivita 2.2.3.3.1.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
Opatrenie 2.2.3.4.	3000000	3 000 000	2 550 000	450 000	300 000	150 000
Aktivita 2.2.3.4.1.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000	100 000
Aktivita 2.2.3.4.2.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000	50 000
Opatrenie 2.2.3.5.	4000000	4 000 000	3 400 000	600 000	400 000	200 000
Aktivita 2.2.3.5.1.	3200000	3 200 000	2 720 000	480 000	320 000	160 000
Aktivita 2.2.3.5.2.	800000	800 000	680 000	120 000	80 000	40 000
Opatrenie 2.2.3.6.	34500000	34 500 000	29 325 000	5 175 000	3 450 000	1 725 000
Aktivita 2.2.3.6.1.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
Aktivita 2.2.3.6.2.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000	100 000
Aktivita 2.2.3.6.3.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000	100 000
Aktivita 2.2.3.6.4.	26000000	26 000 000	22 100 000	3 900 000	2 600 000	1 300 000
Aktivita 2.2.3.6.5.	4000000	4 000 000	3 400 000	600 000	400 000	200 000
Opatrenie 2.2.3.7.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000	100 000
Aktivita 2.2.3.7.1.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000	50 000
Aktivita 2.2.3.7.2.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000	50 000
Opatrenie 2.2.3.8.	3000000	3 000 000	2 550 000	450 000	300 000	150 000
Aktivita 2.2.3.8.1.	3000000	3 000 000	2 550 000	450 000	300 000	150 000
Opatrenie 2.2.3.9.	2500000	2 500 000	2 125 000	375 000	250 000	125 000
Aktivita 2.2.3.9.1.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000	50 000
Aktivita 2.2.3.9.2.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000	50 000
Aktivita 2.2.3.9.3.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
Opatrenie 2.2.4.1.	15250000	15 250 000	12 962 500	2 287 500	1 525 000	762 500
Aktivita 2.2.4.1.1.	6000000	6 000 000	5 100 000	900 000	600 000	300 000
Aktivita 2.2.4.1.2.	800000	800 000	680 000	120 000	80 000	40 000
Aktivita 2.2.4.1.3.	5000000	5 000 000	4 250 000	750 000	500 000	250 000

Aktivita 2.2.4.1.4.	2000000	2 000 000	1 700 000	300 000	200 000	100 000
Aktivita 2.2.4.1.5.	1000000	1 000 000	850 000	150 000	100 000	50 000
Aktivita 2.2.4.1.6.	350000	350 000	297 500	52 500	35 000	17 500
Aktivita 2.2.4.1.7.	100000	100 000	85 000	15 000	10 000	5 000
Opatrenie 2.2.4.2.	400000	400 000	340 000	60 000	40 000	20 000
Aktivita 2.2.4.2.1.	400000	400 000	340 000	60 000	40 000	20 000
Opatrenie 2.2.4.3.	350000	350 000	297 500	52 500	35 000	17 500
Aktivita 2.2.4.3.1.	200000	200 000	170 000	30 000	20 000	10 000
Aktivita 2.2.4.3.2.	150000	150 000	127 500	22 500	15 000	7 500
Opatrenie 2.2.4.4.	300000	300 000	255 000	45 000	30 000	15 000
Aktivita 2.2.4.4.1.	200000	200 000	170 000	30 000	20 000	10 000
Aktivita 2.2.4.4.2.	100000	100 000	85 000	15 000	10 000	5 000
Opatrenie 2.2.5.1.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
Aktivita 2.2.5.1.1.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
Opatrenie 2.2.5.2.	700000	700 000	595 000	105 000	70 000	35 000
Aktivita 2.2.5.2.1.	2500000	2 500 000	2 125 000	375 000	250 000	125 000
Aktivita 2.2.5.2.2.	4500000	4 500 000	3 825 000	675 000	450 000	225 000
Opatrenie 2.2.5.3.	800000	800 000	680 000	120 000	80 000	40 000
Aktivita 2.2.5.3.1.	600000	600 000	510 000	90 000	60 000	30 000
Aktivita 2.2.5.3.2.	200000	200 000	170 000	30 000	20 000	10 000
Opatrenie 2.2.5.4.	1400000	1 400 000	1 190 000	210 000	140 000	70 000
Aktivita 2.2.5.4.1.	400000	400 000	340 000	60 000	40 000	20 000
Aktivita 2.2.5.4.2.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
Aktivita 2.2.5.4.3.	500000	500 000	425 000	75 000	50 000	25 000
CELKOM	161560000	161 560 000	137 326 000	24 234 000	16 156 000	8 078 000

4 Zabezpečenie realizácie

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobým dokumentom, na základe ktorého sa uskutočňuje podpora miestneho rozvoja s dôrazom na sociálno-ekonomickú sféru. Možno ho charakterizovať ako program cielených opatrení, prípadne intervencií, navrhnutý pre oživenie ekonomického a sociálneho rozvoja. Má konkretizovať oparenia nevyhnutné pre dosiahnutie strategických cieľov.

Program rozvoja je dôležitý predovšetkým tým, že zhrňuje základné informácie k stratégií vo všetkých súvislostiach rozvoja. Predkladá sa rôznym komisiám na vyššej programovacej úrovni a slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektov.

Ďalej slúži ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu partnerov na území obce.

Realizácia programu sa vykonáva na základe projektov a pri ich špecifikácií a výbere dochádza k združovaniu záujmov a finančných prostriedkov. Okrem súkromnej podnikateľskej bázy sú to napríklad partneri, ktorí čerpajú zdroje aj z iných fondov EÚ. Vhodnými partnermi sú napr. vysoké školy, výskumné a technologické inštitúcie.

Pri realizácii programu sa podieľajú mnohí účastníci jednotlivých projektov a k tomu je potrebné zabezpečiť vhodnú organizáciu a riadenie tohto procesu, ktorý pozostáva z plánovacích, komunikačných činností ako aj sledovania, hodnotenia a aktualizácie programu

Zodpovednosť za plnenie celého programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce má najvyšší orgán na čele so starostom obce.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Štruktúra inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Najvyšším orgánom je zastupiteľstvo obce.

Zastupiteľstvo obce

Starosta a najvyšší orgán prímá rozhodnutia o postupe programu, ustanovuje riadiacu osobu alebo skupinu, ktorá je poverená riadením procesu. Schvaľuje návrhy a projekty rozvoja a dojednáva partnerské vzťahy. Hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu. Zabezpečuje realizáciu programu a rozhoduje o zmenách.

Riadiaca skupina

Činnosť riadiacej skupiny v obci preberá najvyšší organ. Hlavnou činnosťou manažmentu programu je zabezpečiť organizačné a technické zabezpečenie programu, vykonávať kontrolu fyzickú, ekonomickú a kvalitatívnu ako aj pomocou ukazovateľov vykonať monitoring a viesť evidenciu. Ďalšou činnosťou riadiacej skupiny je urobiť priebežné a záverečné hodnotenie a spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Pracovná skupina

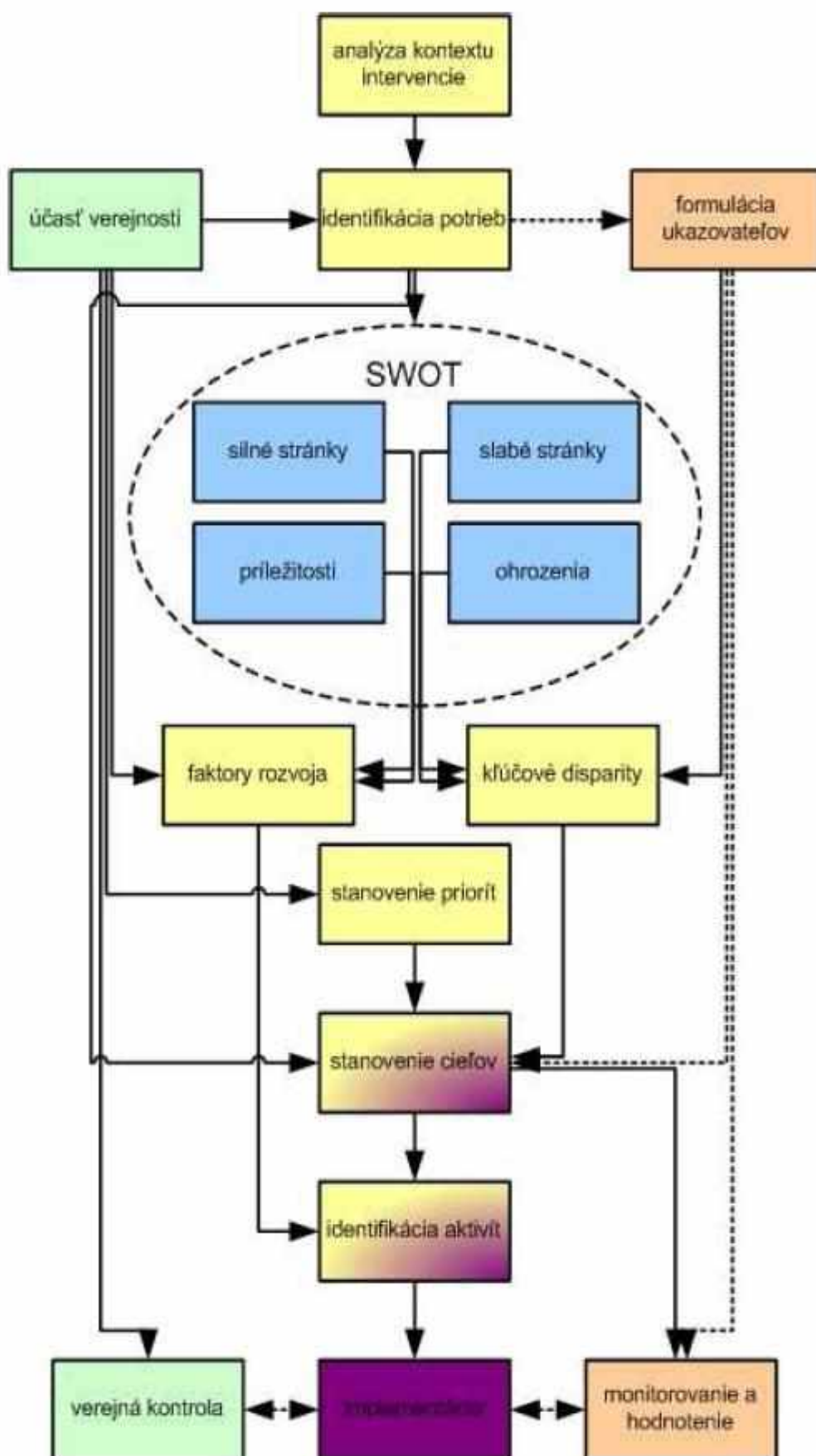
Zloženie pracovnej skupiny odráža príslušný rozsah záujmov na území obce. V skupine by mali byť reprezentanti verejného a súkromného sektoru z obce ako aj partneri zúčastňujúci sa na realizácii programu. V skupine by mali byť odborne zdatní a spoločensky uznávaní ľudia. Súčasťou skupiny môže byť aj externý konzultant, ktorý je fundovaným pomocníkom vo všetkých fázach programu.

Pracovná skupina vykonáva tieto hlavné činnosti. Vykonáva rozbor pre zabezpečenie programu a posudzuje jednotlivé projekty programu. Prejednáva vecnú problematiku s partnermi. Spracováva a preberá dokumentáciu projektov a rieši operatívne problémy, ktoré vznikajú pri realizácii programu. Ďalej spracováva a predkladá návrhy pre aktualizáciu programu.

Verejnosť

Účasť verejnosti je zvlášť dôležitá pretože určuje výslednú legitimitu a dôveryhodnosť celého programu ako aj jeho plnenie a záväznosť.

Verejnosť sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje prostredníctvom svojich zástupcov a účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov.

4.2 Monitorovanie a hodnotenie

Monitoring znamená sledovanie a preberanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Je ho potrebné vykonávať voči stanoveným ukazovateľom špecifických cieľov programu. Výsledky je potrebné tiež spracovať, pretože sú súčasťou správ pre vyššie úrovne programov a administratívu fondov.

Monitorovanie plnenia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie.

Základným zdrojom monitorovacích údajov je žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku, ktorá obsahuje informácie o žiadateľovi a jeho partneroch na projekte, informácie o projekte, názvy a očakávané hodnoty merateľných ukazovateľov projektu a finančný plán projektu.

Monitorovacia správa projektu predkladaná príjemcom pomoci obsahuje účtovnú závierku príjemcu pomoci a reálne hodnoty a merateľných ukazovateľov výstupu, výsledku a dopadu realizovaného projektu.

Pri monitoringu nesmieme zabúdať na žiadosti o prostriedky vrátane zúčtovacích dokladov ako výstup procesu finančného riadenia, ktorý obsahuje sumy deklarovaných oprávnených výdavkov projektov, sumy uznaných oprávnených projektov ako aj sumy neoprávnených výdavkov projektu a dátumy prijatia a zaúčtovania žiadosti o platbu na platobnej jednotke.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja obce bude obsahovať nasledovné činnosti:

- systematické zbieranie vybraných informácií súvisiacich s realizáciou strategických cieľov,
- spracovanie porovnávacích a tematických analýz, príprava priebežných správ poukazujúcich na stupeň realizácie v hlavných oblastiach spoločenského a hospodárskeho života,
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie súladu medzi prijateľnými cieľmi a opatreniami a dosiahnutými výsledkami.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh.

4.3 Harmonogram realizácie

Časový harmonogram realizácie jednotlivých cieľov a priorít, ktoré sú opísané v tomto Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je viazaný na možnosť čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých rozpočtových kapitol obce, mimorozpočtových zdrojov prípadne, účelovo viazaných finančných prostriedkov alebo finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ.

Jednotlivé etapy realizácie projektových zámerov budú pokračovať v návaznosti na seba tak aby sa jednotlivé fázy neprekrývali ale priamo na seba nadväzovali a vytvorili tak ucelený harmonický celok.

Oblasť rozvojového potenciálu, ľudských zdrojov a ekonomickej situácie

Aktivita	Roky
2.2.1.1.1. poskytnutie služieb pre podnikateľov v obci, ktorí vytvoria trvalé pracovné miesta pre obyvateľov obce	2007-2013
2.2.1.2.1. Rozvoj ľudských zdrojov – zabezpečovanie školiacich a vzdelávacích kurzov pre začínajúcich MSP	2008-2013
2.2.1.2.2. Administratívne – organizačná podpora prichádzajúcim investorom a podnikateľským subjektom	2008-2013
2.2.1.2.3. Nadviazanie spolupráce so strednými a veľkými podnikateľskými subjektami v regióne	2007-2013
2.2.1.3.1. Prenájom priestorov vhodných na podnikanie	2007-2013

Oblasť vzdelávania, kultúry a športu

Aktivita	Roky
2.2.2.1.1. Rekonštrukcia základnej školy	2008-2010
2.2.2.1.2. Rekonštrukcia a vybudovanie športového areálu a detského ihriska na školskom dvore	2010-2013
2.2.2.1.3. Rekonštrukcia oplotenia základnej školy	2010-2013
2.2.2.2.1. Zriadenie a vybavenie centra voľného času	2008-2013
2.2.2.3.1. Organizovanie a zachovanie tradičných kultúrnych podujatí v obci	2007-2013
2.2.2.3.2. Rekonštrukcia kultúrneho domu	2008-2010
2.2.2.3.3. Rekonštrukcia obecného múzea	2007-2013
2.2.2.3.4. Modernizácia prírodného amfiteátru	2009-2010
2.2.2.3.5. Obnova prvkov drobnej architektúry	2007-2013
2.2.2.3.6. Stabilizácia hradných ruín	2009-2013
2.2.2.4.1. Obnova hracej plochy	2008-2013
2.2.2.4.2. Rekonštrukcia sociálnych zariadení	2008-2013
2.2.2.4.3. Rekonštrukcia oplotenia areálu	2008-2013
2.2.2.4.4. Vybudovanie viacúčelového ihriska	2008-2013
2.2.2.4.5. Vybudovanie telocvične	2008-2013
2.2.2.5.1. Zriadenie a vybavenie komunitného centra	2008-2013

Oblasť občianskej vybavenosti, sociálnych a zdravotných služieb

Aktivita	Roky
2.2.3.1.1. Zabezpečenie dostupného internetu pre občanov obce	2008-2010
2.2.3.1.2. Rekonštrukcia vedenia káblovej televízie (Podčičva)	2008-2010
2.2.3.2.1. Rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry v obci	2007-2013
2.2.3.2.2. Rekonštrukcia chodníkov v obci	2007-2013
2.2.3.2.3. Rekonštrukcia autobusových zastávok	2007-2013
2.2.3.3.1. Úprava budovy obecného úradu na bezbariérový prístup	2007-2009
2.2.3.4.1. Rekonštrukcia budovy požiarnej zbrojnice	2010-2013
2.2.3.4.2. Technické vybavenie záchranných služieb	2010-2013
2.2.3.5.1. Výkup pozemkov vhodných pre individuálnu bytovú výstavbu	2010-2013
2.2.3.5.2. Výkup pozemkov vhodných na výstavbu nájomných bytov	2010-2013
2.2.3.6.1. Dobudovanie elektrickej prípojky	2011-2013
2.2.3.6.2. Dobudovanie dopravnej infraštruktúry	2011-2013
2.2.3.6.3. Dobudovanie vodovodnej siete	2011-2013
2.2.3.6.4. Dobudovanie kanalizačnej siete	2011-2013
2.2.3.6.5. Dobudovanie ČOV	2008-2010
2.2.3.7.1. Modernizácia obecného rozhlasu	2007-2013
2.2.3.7.2. Modernizácia osvetlenia v obci	2007-2013
2.2.3.8.1. Výstavba oddychovej zóny v obci	2007-2013
2.2.3.9.1. Rekonštrukcia oplotenia na cintoríne	2009-2013
2.2.3.9.2. Rekonštrukcia a výstavba chodníkov na cintoríne	2009-2013
2.2.3.9.3. Rekonštrukcia a výstavba osvetlenia na cintoríne	2009-2013

Oblasť životného prostredia

Aktivita	Roky
2.2.4.1.1. Dokončenie rekultivácie centrálnej skládky tuhého komunálneho odpadu	2007-2009
2.2.4.1.2. Odstraňovanie starých divokých skládok tuhého komunálneho odpadu	2007-2013
2.2.4.1.3. Uskutočnenie protipovodňových opatrení	2007-2013
2.2.4.1.4. Rekonštrukcia ČOV	2010-2013
2.2.4.1.5. Vybudovanie kompostárne	2007-2013
2.2.4.1.6. Obnova obecného parku a verejnej zelene	2007-2013
2.2.4.1.7. Vybudovanie zberného miesta pre nebezpečné odpady a elektro odpad	2007-2013
2.2.4.2.1. úprava koryta a spevnenie brehov obecného potoka	2007-2013
2.2.4.3.1. zlepšovanie stavu lesných ekosystémov	2007-2013
2.2.4.3.2. výsadba a ochrana trávnatých porastov, drevín a krov	2007-2013
2.2.4.4.1. ochrana vodných zdrojov	2007-2013
2.2.4.4.2. čistenie okolia vodných zdrojov	2007-2013

Oblasť cestovného ruchu, vidieckeho turizmu a agroturizmu

Aktivita	Roky
2.2.5.1.1. Propagácia obce a jej najbližšieho okolia	2007-2013
2.2.5.2.1. Výstavba oddychovej zóny pod hradným vrchom	2010-2013
2.2.5.2.2. Obnova kultúrnych pamiatok a pamätihodnosti v obci	2007-2013
2.2.5.3.1. Výstavba lodenice s prístavným molom pre splavovanie rieky vrátane kompletnej vybavenosti	2009-2011
2.2.5.3.2. Zriadenie požičovne športového náradia a výstroja	2009-2011
2.2.5.4.1. Vybudovanie a označenie trás pre peších turistov	2007-2013
2.2.5.4.2. Výstavba trás a ich označenie pre cyklistov	2007-2013
2.2.5.4.3. výstavba náučného chodníka na hradnom vrchu	2007-2013

Termín t.j. rok začatia, priebehu, prípadne ukončenia realizácie jednotlivých projektov je orientačný a bude sa prispôsobovať schopnosti obce v priebehu realizácie projektov zaistiť finančné zdroje či už z rozpočtu obce, rozpočtu samosprávneho kraja, zo štátneho rozpočtu, prípadne z fondov Európskej únie alebo príspevkov od právnických osôb a fyzických osôb, ale aj z príspevkov medzinárodných inštitúcií a bankových úverov.

5. Záver

Medzi prípravou a tvorbou Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a jeho realizáciou je zásadný rozdiel. Príprava programu rozvoja je tvorivým procesom, ktorý vyžaduje zapojenie čo najširšieho okruhu občanov s potrebnými znalosťami a skúsenosťami a s rozdielnymi pohľadmi na budúcnosť obce. Aj preto pri vypracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho programu obce boli oslovení obyvatelia obce a ich pripomienky, rady a námety tvoria kostru nami vypracovaného dokumentu.

Realizácia programu je manažérskou úlohou, ktorá vyžaduje podrobný dohľad nad aktivitami mnohých jednotlivcov, súkromných aj verejných organizácií, ktoré budú zapojené do realizácie jednotlivých projektov uvedených v tomto dokumente ako aj projektov, ktoré v dokumente nie sú ale budú sa v obci realizovať.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a program bude podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Naznačené smery rozvoja obce sú otvorené a budú dopracovávať a konkretizovať a to vždy v záujme obyvateľov obce.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja tak, aby sa obec v rámci Prešovského kraja a SR pri začleňovaní do štruktúr EÚ stala plnohodnotnou.

V samotnom závere chceme poďakovať starostovi obce Ing. Jozef Dobrocký, poslancom a všetkým občanom obce, ktorí svojimi pripomienkami, nápadmi a radami prispeli k tvorbe tohto dokumentu.

Spracovatelia: Agentúra regionálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja
Starosta obce: Ing. Jozef Dobrocký
Obecné zastupiteľstvo

6.Prílohy

Sústava plánovacích dokumentov SR

Oblasť podpory regionálneho rozvoja SR je regulovaná prostredníctvom kľúčových zákonov, ktorými sú:

- zákon č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- zákon č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch,
- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy,
- zákon č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy,
- zákon č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 482/2003 Z. z. o Štátnej pokladnici,
- zákon č. 565/2001 Z. z. o investičných stimuloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 235/2002 Z. z. o náležitostiach žiadosti o poskytnutie investičných stimulov,
- zákon č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
- zákon č. 156/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.

Ich prostredníctvom sa rámcovo reguluje povinnosť jednotlivých riadiacich orgánov (RO) na úrovni orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy o programovaní podpory v oblasti regionálneho rozvoja. Na základe uvedenej regulácie sa podpora regionálneho rozvoja realizuje prostredníctvom základných programových dokumentov, ktorými sú:

- národná dokumentácia (CSF, SPD, stratégia kohézneho fondu),
- programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja,
- programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

V prípade národnej dokumentácie sa vyžaduje jej koherencia³ a konzistencia stratégie s nasledujúcimi strategickými dokumentmi:

- Koncepcia územného rozvoja SR (KURS)
- Strednodobá koncepcia hospodárskeho a sociálneho vývoja SR (SKHSV SR)
- Strednodobé priority hospodárskej politiky SR
- Národný environmentálny akčný plán (NEAPII)
- Národný plán zamestnanosti
- Predvstupový ekonomický program SR
- Koncepcia štátnej vednej a technickej politiky
- Stratégia informatizácie spoločnosti
- Štátna dopravná politika

Okrem uvedených prierezových dokumentov boli východiskom pre tvorbu operačných programov nasledujúce horizontálne politiky:

- Spoločné hodnotenie priorít zamestnanosti v Slovenskej republike (november 2001)
- Národný akčný plán zamestnanosti na roky 2002 a 2003 (apríl 2002)
- Správa o plnení záverov a priorít z dokumentu „Spoločné hodnotenie priorít zamestnanosti v Slovenskej republike“ za rok 2001 (jún 2002)
- Milénium – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15-20 rokov (december 2002)
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky (november 2002)
- Stratégia podpory rastu zamestnanosti na základe reformy sociálneho systému a trhu práce;
- Koncepcia agrárnej a potravinovej politiky do roku 2005 (2000)
- Koncepcia lesníckej politiky do roku 2005 (2000)
- Koncepcia vodohospodárskej politiky do roku 2005 (2000)
- Koncepcia rozvoja vidieka v Slovenskej republike (1998)
- Koncepcia usporiadania pozemkového vlastníctva v Slovenskej republike (1993)
- Rozpracovanie priemyselnej politiky EÚ na podmienky SR
- Národný program rozvoja cestovného ruchu v SR
- Návrh energetickej politiky SR
- Návrh programu znižovania energetickej náročnosti a využitia alternatívnych zdrojov energie, vrátane podpory výskumu v tejto oblasti
- Analýza stavu podnikateľského prostredia SR
- Stratégia podpory vstupu zahraničných investícií
- Analýza vývoja malého a stredného podnikania a návrh na zmeny v systéme podpory malého a stredného podnikania
- Zhodnotenie účinnosti systému na ochranu spotrebiteľa v SR z pohľadu kapitoly č. 23 a zásady spotrebiteľskej politiky do roku 2003
- Koncepcné zameranie technickej politiky priemyselných odvetví
- Projekt transformácie a reštrukturalizácie ŽSR
- Koncepcia modernizácie mobilného parku ŽSR
- Koncepcia rozvoja kombinovanej dopravy
- Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest
- Program údržby a opráv ciest a diaľnic do roku
- Koncepcia rozvoja leteckej dopravy Slovenskej republiky
- Koncepcia rozvoja vodnej dopravy Slovenskej republiky
- Koncepcia tvorby regionálnej dopravnej politiky na úrovni krajov so zvýraznením podpory rozvoja integrovaných dopravných systémov
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky (1993)
- Koncepcia rozšírenia separovaného zberu druhotných surovín a hospodárenie s komunálnym odpadom v SR (1994)
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska I (1994), II (1997)
- Koncepcia nakladania s odpadom zo septikových nádrží a žump (1996)
- Program odpadového hospodárstva SR (krajov, okresov) (1996)
- Národný environmentálny akčný program I (1996) a krajské a okresné environmentálne akčné programy (1996 – 1998)
- Národná stratégia ochrany biologickej diverzity na Slovensku (1997)

- Národný environmentálny akčný program II (1999)
- Program podpory postupného vylúčenia látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu (2000)
- Štandardy minimálnej vybavenosti krajských a okresných miest a metodika posudzovania úrovne štrukturálnej vybavenosti krajských a okresných miest (2000)
- Aktualizovaný národný akčný plán pre povodie Dunaja (2000)
- Aktualizovaný program starostlivosti o mokrade Slovenska (2000)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)
- Program odpadového hospodárstva SR do roku 2005 (2002)
- Integrovaná aproximačná stratégia v kapitole životné prostredie (2002)

Základné definície a pojmy v súvislosti so štrukturálnymi fondmi EÚ:

- Cieľ 1 – cieľ ES umožňujúci podporu zo štrukturálnych fondov pre zaostávajúce regióny, v ktorých hodnota HDP na obyvateľa meraná paritou kúpnej sily a vypočítaná na základe údajov ES v priemere za posledné tri kalendárne roky je menšia ako 75 % priemeru Európskych spoločenstiev.
- Cieľ 2 – cieľ ES umožňujúci podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu pre regióny vážne postihnuté úpadkom priemyslu, ktoré čelia štrukturálnym ťažkostiam.
- Cieľ 3 – cieľ ES umožňujúci podporu z Európskeho sociálneho fondu pre rozvoj ľudských zdrojov, modernizáciu a prispôsobovanie politik a systémov vzdelávania, školenia a zamestnanosti.
- Doplnok programu – dokument vykonávajúci stratégiu a priority pomoci, obsahujúci podrobné prvky na úrovni opatrenia, ako ich uvádza čl. 18 ods. 3 nariadenia Rady 99/1260/ES, ktorý vypracuje členský štát alebo riadiaci orgán a ktorý sa v nevyhnutných prípadoch prehodnotí podľa čl. 34 ods. 3 nariadenia Rady 99/1260/ES. Zasiela sa Európskej komisii pre informáciu.
- Európska investičná banka (ďalej len „EIB“) – medzinárodná finančná a úverová inštitúcia poskytujúca úvery konečným prijímateľom určené na spolufinancovanie projektov.
- Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond (ďalej len „EAGGF“) - jeden z hlavných nástrojov štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ podporujúci adaptáciu poľnohospodárskych štruktúr na dlhodobé štrukturálne zmeny v poľnohospodárstve, na rozvoj poľnohospodárskej infraštruktúry, rozvoj a obnovu vidieka, vidieckeho dedičstva a lesov.
- Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“) – jeden z hlavných nástrojov štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorého cieľom je prispievať k rozvoju najmenej rozvinutých regiónov Európskej únie.
- Európsky sociálny fond (ďalej len „ESF“) – jeden z hlavných nástrojov štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ napomáhajúci dosiahnuť ciele najmä v aktívnej politike zamestnanosti a voľný pohyb pracovných síl v boji proti nezamestnanosti a znevýhodneniu rôznych skupín ľudí na trhu práce.
- Finančný nástroj na usmerňovanie rybolovu (ďalej len „FIFG“) – jeden z hlavných nástrojov štrukturálnej a regionálnej politiky EÚ, ktorého cieľom je zabezpečiť vyrovnaný, harmonický rozvoj rybárskeho priemyslu.
- Iniciatívy ES – forma pomoci ES zo štrukturálnych fondov, ktorá sa týka cezhraničnej (INTERREG A), transregionálnej (INTERREG B) a transnacionálnej spolupráce (INTERREG C), hospodárskej a spoločenskej obnovy zaostalých miest a mestských oblastí (URBAN), rozvoja vidieka (LEADER) alebo medzištátnej spolupráce na presadzovanie nových prostriedkov boja so všetkými formami diskriminácie a nerovnoprávnosti v oblasti trhu práce (EQUAL).
- Jednotný programovací dokument (Single Programming Document – ďalej len „SPD“) – programovací dokument schválený Európskou komisiou. Obsahuje stratégiu a priority podporované zo štrukturálnych fondov a zdrojov členského štátu, ich špecifické ciele, príspevok zo štrukturálnych fondov a ostatné finančné prostriedky.
- Kohézny fond – finančný nástroj ES určený pre členské krajiny, v ktorých hodnota HDP na obyvateľa meraná paritou kúpnej sily a vypočítaná na základe údajov ES v priemere za

posledné tri kalendárne roky je menšia ako 90 % priemeru Európskych spoločenstiev. Podporuje projekty dopravnej infraštruktúry a životného prostredia.

- Prijemca pomoci (PP) – orgán, organizácia, právnická osoba, fyzická osoba alebo administratívna jednotka, ktorá má prospech z projektu a je zodpovedná za jeho realizáciu. V prípade schém pomoci podľa článku 87 zmluvy o založení ES sú konečnými prijímateľmi tie orgány, ktoré túto podporu poskytujú.
- Konečný užívateľ – orgán, organizácia, právnická osoba, fyzická osoba alebo administratívna jednotka, ktorá má prospech z projektu a zodpovedá za jeho realizáciu. V prípade schém pomoci podľa článku 87 zmluvy o založení ES sú konečnými používateľmi tie orgány, ktorým sa táto podpora poskytuje od konečného prijímateľa.
- Národný rozvojový plán (National Development Plan, ďalej len „NDP“) – programovací dokument členského štátu obsahujúci analýzu situácie vzhľadom na ciele uvedené v článku 1 nariadenia Rady č. 1260/1999/ES a prioritné potreby pre dosiahnutie týchto cieľov, vrátane stratégie, plánovaných prioritných činností, ich špecifických cieľov a s tým spojených finančných prostriedkov.
- Opatrenie – prostriedok, ktorým sa v priebehu niekoľkých rokov uskutočňuje priorita programovacieho dokumentu a ktorý umožňuje financovanie činností.
- Operačný program – programovací dokument schválený Európskou komisiou pre vykonávanie rámca podpory Spoločenstva, obsahujúci súvislý súbor priorít zahrňujúcich viacročné opatrenia, ktorý možno vykonávať využitím pomoci jedného alebo viacerých fondov, jedného alebo viacerých iných existujúcich finančných nástrojov a EIB.
- Oprávnené výdavky – výdavky, ktoré sa skutočne realizovali v rámci obdobia stanoveného v rozhodnutí o poskytnutí pomoci vo forme výdavkov konečného prijímateľa a ktoré sa realizovali v rámci operácií vybraných na podporu pomoci v súlade s kritériami výberu a procesmi podliehajúcimi pravidlám ES.
- Platobný orgán (PO) – jeden alebo viac vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov či subjektov menovaných členskými štátmi na účely vypracovania a predkladania žiadostí o platby a prijímanie platieb od EK. Platobný orgán zodpovedá za certifikáciu výkazu výdavkov, na základe ktorej predkladá žiadosti o platby z Európskej komisie.
- Priorita – jeden z hlavných zámerov stratégie prijatej do rámca podpory Spoločenstva alebo pomoci. Každá priorita je pridelený príspevok zo štrukturálnych fondov a iných finančných nástrojov, príslušné finančné prostriedky členského štátu a súbor bližšie určených konkrétnych cieľov.
- Rámec podpory Spoločenstva (Community Support Framework – ďalej len „CSF“) – dokument schválený Európskou komisiou po dohode s príslušným členským štátom, ktorý vyplýva z hodnotenia národného rozvojového plánu predloženého členským štátom. Obsahuje stratégiu a priority podporované zo štrukturálnych fondov a zo zdrojov členského štátu, ich špecifické ciele, príspevok fondov a ostatné finančné prostriedky. Realizuje sa prostredníctvom jedného alebo viacerých operačných programov.
- Riadiaci orgán (RO) – jeden alebo viac vnútroštátnych, regionálnych alebo miestnych orgánov či subjektov menovaných členskými štátmi na účely riadenia podpory zo štrukturálnych fondov. Je menovaný pre rámec podpory Spoločenstva, každý operačný program, jednotný programovací dokument a iniciatívy ES.
- Platobná jednotka (PJ) – verejný alebo súkromný orgán vykonávajúci určité úlohy delegované z platobného orgánu. Rozsah a definovanie delegovaných úloh sú v kompetencii platobného orgánu.

- Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom (SORO) – verejný alebo súkromný orgán vykonávajúci určité úlohy delegované z riadiaceho orgánu. Rozsah a definovanie delegovaných úloh sú v kompetencii riadiaceho orgánu.
- Štrukturálne fondy – nástroje štrukturálnej politiky EÚ využívané na dosiahnutie jej cieľov. K štrukturálnym fondom patria európsky fond regionálneho rozvoja, európsky sociálny fond, európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond – usmerňovacia sekcia a finančný nástroj na usmerňovanie rybolovu.
- Zúčtovací doklad – doklad dokazujúci uskutočnenie výdavku, t. j. doklad o uskutočnení plnenia dodávky stavby, tovaru alebo služby a o jeho zaplatení zo strany konečného prijímateľa.
- Efektívnosť vyjadruje pomer medzi vynaloženými finančnými prostriedkami a dosiahnutým výstupom, výsledkom a dopadom.
- Účinnosť vyjadruje pomer medzi očakávanou a reálnou hodnotou toho istého merateľného ukazovateľa.
- Relevantnosť vyjadruje stav, keď je napr. priorita programu v súlade s výsledkami reálnych socio-ekonomických potrieb regiónu.
- Koherencia – rozlišuje sa vnútorná a vonkajšia koherencia. Vnútorná koherencia existuje napr. vtedy, keď sa ciele a opatrenia v rámci jedného programu alebo priority neprekrývajú, ale navzájom dopĺňajú. Vonkajšia koherencia charakterizuje taký stav stratégie programu, keď sa jeho ciele, priority alebo opatrenia neprekrývajú so stratégiou iného programového dokumentu.
- Monitorovacie správy – sú výsledkom procesu monitorovania hodnotenia. Vypracúvajú sa na základe monitorovaných údajov a pravidelne predkladajú monitorovaciemu výboru, alebo EK. Monitorovacie správy pre OP sa vypracúvajú spravidla raz za 6 mesiacov. Okrem toho sa vypracúvajú povinné výročné monitorovacie správy o pokroku dosiahnutom v implementácii programu.
- Hodnotiace správy – sú výsledkom procesu monitorovania a hodnotenia. Obsahujú informácie o efektívnosti a účinnosti realizovanej podpory. Vpracovávajú sa vo forme ex ante (predbežné hodnotenie), interim (priebežné hodnotenie), ex post (následné hodnotenie).
- Merateľné ukazovatele – kvantifikovateľné indikátory výstupu výsledku a dopadu. K merateľným ukazovateľom patria i štatisticky spracovateľné údaje zo žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku.
- Žiadosť o nenávratný finančný príspevok – formulár, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je aj projekt a prílohy. Prijemca pomoci, ktorý sa chce uchádzať o nenávratný finančný príspevok na podporu regionálneho rozvoja, musí vyplnený formulár vrátane projektu a príloh predložiť na príslušnom sprostredkovateľskom alebo riadiacom orgáne.
- Región – jednotka územného členenia.
- Partneri – socio-ekonomickí partneri riadiaceho orgánu podieľajúci sa na príprave programového dokumentu a jeho implementácii.
- Partneri žiadateľa – subjekty, ktoré sa spolu s príjemcom pomoci podieľajú na realizácii a riadení projektu a majú z neho prospech.
- PRSK – program rozvoja samosprávneho kraja.
- PRO – program rozvoja obce.
- Programovacie dokumenty – napr. Národný rozvojový plán, operačné programy, PRSK, PRO.